PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 233 (1921) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, sreda 3. oktobra 1951 Cena 20 lir

ZOPET UMOR JUGOSLOVANSKEGA GRANIČARJA NA ALBANSKI MEJI

„STATUS QUO" ZA NEOMEJEN ČAS?

To mnenje prevladuje v beograjskih diplomatskih krogih, ker spričo stališča obeh vlad drugačen sporazum o Trstu ni mogoč

Nove podrobnosti preiskave dokazujejo, da so L. Adamiča umorili kominformovski agenti

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 2. — Morebitna pogajanja glede tržaškega vprašanja med Jugoslavijo in Italijo so se vedno predmet razpravljanja tukajšnjih političnih opazovalcev in tujih novinarjev. Pri tem je potrebno predvsem poudariti, da so številni diplomatski krogi v Beogradu mnenja, da je zelo malo verjetno, da bo spričo sedanjega stanja stvari do pogajanj v doglednem času sploh prišlo. Pri tem se navaja nepopustljivo stališče, ki so ga zavzeli zastopniki obeh vlad.

Po eni strani poudarja jugoslovanska vlada, da je Svobodno tržaško ozemlje del jugoslovanskega etničnega ozemlja in da so mešana italijanska mesta na tem ozemlju zgolj otoki na strnjenem jugoslovanskem etničnem ozemlju, kamor so se doselile italijanske kolonije, tako kot so se naselile v obalna mesta Severne Afrike, za katere pa — kot je dejal Kardelj — nihče ne zahteva, da bi bile priključene k Italiji — kot zahteva za Trst in druga istrska mesta sedaj imperialistična italijanska vlada. Po drugi strani pa vztraja De Gasperi trmasto na stranski izjavi kot podlagi za kakršna koli pogajanja.

Politični opazovalci sodijo, da zaradi tega niti do pogajanj ne more priti, kaj šele do sporazuma. Pri tem dodajajo, da tržaško vprašanje ne predstavlja danes nikakršne grožnje za mir, niti kakega žarišča, ki bi bilo nevarno za nov svetovni požar. In zato se predvideva možnost, da bi se jugoslovanska in italijanska vlada spričo takšnega stanja in spričo svojih stališč erostavno rajši sporazumeli, da bosta obojestransko odložili sedanje stanje ali tako imenovani «status quo». Pri tem se poudarjajo besede izjave maršala Tita, ki jo je dal na Bledu tujim novinarjem pred enim mesecem, da jugoslovanska vlada ne more v nobenem primeru odstopiti od «statusa quo»; to se pravi; da naj ostane cona A pod ameriško upravo, cona B pa pod jugoslovansko.

* * *

Se en jugoslovanski graničar je padel kot žrtev kominformovskega atentata. Tokrat so ubili na albanski meji 23-letnega graničarja Puharića Duja. Ubila ga je v trenutku, ko je bil z nekim svojim tovarišem na straži, oborožena skupina štirih oseb, ki so tajno prišle iz Albanije in ki so na kraju Ravni v predelu kote 2175 zacele streljati iz avtomatskega orožja in pušk. Nato so atentatorji zaradi tema uspeli umakniti se.

Potrebno je poudariti, da je Albanija sedaj — medtem ko se je prej le trudila, da ne bi zaostajala v svoji sovražni aktivnosti proti Jugoslaviji z drugimi kominformovskimi državami — jasno pokazala težnjo, da se postavi na čelo tej kamparji. Atentati, ki na albanski meji niso tako pogosti kakor na drugih mejah z državami Kominforma, so se pokazali kot najbolj surovi. Tisk vsak dan objavlja podatke o vedno pogostejših izzivanjih in incidentih ter oboroženih napadih na jugoslovanske graničarje, ki jih organizirajo in izvajajo države Kominforma. «Politika» piše ob tej priliki, da je v vrsti uradnih not jugoslovanske vlade zaradi teh izzivanj, mogoče ugotoviti podatke, ki kažejo, da so za ta izzivanja neposredno odgovorne vlade kominformovskih držav.

V zvezi s smrtjo pisatelja Louisa Adamiča poroča dopisnik Tanjuga iz New Yorka, da se je izvedelo za nove podrobnosti, iz katerih se vidi, da so Adamičevi sosedje na dan njegove smrti opazili neznan avtomobil v bližini Adamičeve farme. Adamičeva soseda lastnica farme Becker Kedong je izjavila, da je na dan Adamičeve smrti ob 1. uri po polnoči slišala ropot avtomobila, ki se je približeval s severne strani Adamičevi farmi. Na avtomobil je postala pozorna šele tedaj, ko so zalajali psi. Skozi okno je videla avtomobil, ki se je spustil po cesti navzdol.

«Ko sem iz previdnosti prižgala luč v hiši — je rekla gospa Becker — so se nenadoma luči na avtomobilu ugasnile».

Druga soseda Adamičeve farme po imenu Lippincott, ki stanuje na isti cesti južno od Adamičeve farme, je potrdila izpoved Beckerjeve o tem avtomobilu.

Dopisnik «New York Post» opisuje potek dogodkov in tudi pripominja, da so vsi Adamičevi sosedje prepričani, da je bil pisatelj ubit. List poudarja, da je Adamičeva žena Stella zanikala vesti, po katerih naj bi bila izjavila, da misli, da je Adamič izvršil samomor. «New York Post» zaključuje, da nabrani podatki govorijo vedno bolj jasno o tem, da je bil Adamič ubit, in zahteva, da se zločinci najdejo.

Newyorški dopisnik pariškega lista «Combat» poudarja v svojem dopisu, da gre tu zgolj za politični umor ter da je ugotovljeno, da so Adamiču večkrat grozili agenti Kominforma v ZDA.

V Beograd je prišel na obisk predsednik trgovinske borze v Buenos Airesu Hernadez, ki je izjavil, da je obiskal Jugoslavijo zato, ker je želel, da bi se Argentina tesneje povezala z Jugoslavijo. Zato bo z jugoslovanskimi gospodarstveniki proučil možnost za razširitev trgovinskih izmenjav med obema državama.

V Jugoslaviji je sedaj tudi generalni direktor evropske organizacije za zaščito rastlin dr. Wilkins. V Beograd je prispel tudi Mac Kellar, podpredsednik kongresa Trade Unionov Skotske, ki se bo udeležil 2. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo od 5. do 8. oktobra 1951.

R. R.

Napori za premirje v Palestini

PARIZ, 2. — Komisija za premirje v Palestini se bo jutri zjutraj sestala s štirimi arabskimi delegacijami iz Egipta, Jordanije, Sirije in Libanona. Predstavniki komisije OZN pa se bodo sestali z izraelsko delegacijo v petek.

Komisija ima namen posredovati med spornima strankama v Palestini na podlagi ločenih sestankov z arabskimi in izraelskimi predstavniki. To se dogaja že od 13. septembra, ko se je pričela tako imenovana «konferenca za mir v Palestini».

NADALJEVANJE PROCESA O DOGODKIH PRI PORČINJU

Novi dokazi za sodelovanje ozopovcev s fašisti in Nemci

Obtoženci navajajo nove dokaze o povezavi med ozopovci in nacifašisti - Obtoženec Julita izjavlja, da so podpisi na obremenilnih dokumentih ponarejeni - Strupeno stališče državnega tožilca

(Od našega dopisnika)

LUCCA, 2. — V osvetlitev trenutnega stanja 52 obtožencev v zvezi z dogodki 5. februarja 1945 v Porčinju je treba predvsem poudariti izrazito in očitno sovražno stališče, ki ga je proti obtožencem zavzel javni tožilec. Ne glede na razširitev obtožnice, ki poleg umora, plenjenja, ugrabitve osebe (v obeh v italijanskem kazenskem zakoniku obstoječih oblikah «sequestro di persona» in «plagio») očita zdaj obdolžencem tudi izdajstvo, postaja odbijajoč zlasti njegov napadalni nastop. Nastop opitanega, nedvomno ambicioznega stremuha, ostarelega v lagodnem staležu nekdanjega fašističnega funkcionarja, ki mu je bil življenjski namen uslužno izpolnjevati voljo vsemogočnega delodajalca. Zdaj je svet še vedno tak, kakor pred desetimi leti, zlasti še potem, ko je zakon ostal neizpremenjen, se pravi prilagojen volji in namenom trenutnega oblastnika, čeprav je v ostalem tog in birokratski.

Javni tožilec Agostini je ostal tam, kjer je bil pred vojno. S takratno funkcijo in miselnostjo. Zato gleda na medvojno partizansko gibanje kot na neumno pustolovščino mladih ljudi, zato se ob danih prilikah skuša celo ponorčevati iz njihovih junaštev. Ker pa so partizani z orožjem v roki rušili in končno zrušili priljubljenega delodajalca, ki je njemu nudil udobno življenje in svetlo kariero, je prišel do zoključka, da jih je treba soditi ne le kot morilce, temveč tudi kot izdajalce domovine

Okoliščine so v resnici dovedle do izpolnitve njegovih želja. Težko bi bilo ugotoviti, ali je on sam, ki zdaj po naključju lahko izrablja svoj trenutni položaj v takšne namene, ali pa je bila oblast, ki je izkoristila priložnost in pozvala prav njega na ta proces, vedoč, da bo s svojim postopkom izoblikoval izid, potreben za ustvarjanje nerazpoloženja proti Jugoslaviji.

Iz tega izvira vedno pogostejše zanimanje javnega tožilca za politične komisarje in njihove funkcije v garibaldinskih formacijah ter za pomen in namen političnega izobraževanja borcev. Za temi in takimi vprašanji je čutiti prikrit namig, ki se bo, če ne že prej, proti koncu procesa izoblikoval v neosnovano obtožbo o izdajstvu domovine z nesmiselno ugotovitvijo: v sporazumu z jugoslovanskimi partizani, Titovimi pristaši, so garibaldinci pobili ozopovce, ker se niso skladali z zahtevo priključitve Slovenske Benečije k povojni Jugoslaviji. Javni tožilec še ni jasno pretolmačil te svoje misli. Pravni zastopniki zasebne stranke, ki uživajo vso njegovo podporo, pa so jo že nekajkrat glasno izrekli.

V današnjem nadaljevanju razprave so bili zaslišani Marino Bernardini, Mario Ottaviano, Giorgio Julita, Rosario Cepile, Renato Peressan in Alessio Cantaruzzi.

Bernardini sploh ni bil zapleten v porčinjske dogodke, ker je bil takrat v Jugoslaviji, za kar je navedel številne priče. V zapor je padel na podlagi ovadbe, češ, da se je on sam hvalil po vojni, da je pobijal ljudi v Porčinju. Vsi ostali so usodnega dne sicer šli do koč v Porčinju, vendar so takoj nato odšli dalje in so o dogodkih zvedeli šele kasneje. Izpovedi v tem so si glavno docela enake. Od prisotnih nihče ne prizna, da bi bil udeležen pri dogodkih, ker so bili takrat razdeljeni v več manjših skupin. Ne vedo niti, katera skupina je streljala. Sele potem so izvedeli, pravijo, da je bilo pobitih nekaj vohunov in fašističnih sodelavcev.

Po izjavah Giorgia Julite, ki je bil takrat komandant bataljona, je prišel nalog za odhod k Porčinju od brigadnega komandanta «Giacca». Ta mu je tudi pokazal dokumente, nekakšno obtožno gradivo o delovanju nekaterih ozopovcev. Med tem je tudi letak s pozivom prebivalstvu, naj ne sodeluje z garibaldinci, ker da je temu nasprotna angleška misija pri Cedadu. Letak so spravili v obtok ozopovci. Ko je predsednik predložil Juliti nekaj «Giaccovih» pisem, ki jih hrani tožilstvo kot obremenilne dokumente, je Julita izjavil, da je podpis ponarejen.

Dokaz več za sodelovanje ozopovcev s fašisti je prineslo zaslišanje Cepila. Ko je bil namreč proti koncu vojne ujet in zaprt v Vidmu, mu je neki fašistični oficir dejal: «Zakaj ste vendar pobili one ljudi (namreč ozopovce), od katerih smo imeli toliko dobrega? Celo z bencinom so nas zakladali».

Razprava je bila prekinjena po 19 uri. Jutri je na vrsti zadnjih šest prisotnih obtožencev.

M. LIPOVEC

Položaj v Argentini

BUENOS AIRES, 2. — Predsednik Peron je danes sprejel ostavko ministrov za mornarico in za letalstvo. Notranji minister Borlenghi pa je sporočil, da je Peron odredil, naj izpuste iz zaporov deset voditeljev opozicije, ki so jih aretirali po uporu.

Vrhovni vojaški svet za zdaj še ni izrekel sodbe nad obtoženci v zvezi s poskusom državnega udara 28. septembra. General Menendez eden izmed glavnih obtožencev, je zavrnil zagovornika.

Vlada je odstavila 33 višjih častnikov, ki so bili udeleženi v zaroti in so zbežali v Urugvaj. Med njimi sta brigadna generala Samuel Guaycochea in Guillermo Ziny.

Predstavnik poslanske zbornice Hector Canpeora je včeraj napovedal, da bo Evita Peron postavila svojo kandidaturo za podpredsedniško mesto na volitvah, ki bodo leta 1958. Kot znano je Evita hotela kandidirati že letos, pa se je na pritisk vojaških krogov morala umakniti. Zdaj je Evita bolna, baje zaradi živčnega pretresa ob poskušanem državnem udaru, in je včeraj dobila že tretjo transfuzijo krvi.

Včeraj se je začela peronistična volilna kampanja za volitve, ki bodo 11. novembra. V mestnih cerkvah pa so posebne maše in molitve za čimprejšnje okrevanje Eve Peron.

WASHINGTON, 2. — Poročajo, da bodo ameriško letalstvo povečali od sedanjih 95 skupin na 140.

Mirko Polič - umrl

LJUBLJANA, 2. — Nocoj je umrl v Ljubljani dirigent in komponist Mirko Polič, predsednik Društva reproduktivnih umetnikov Slovenije.

Mirko Polič se je rodil leta 1890 v Trstu, kjer je kot domačin — Tržačan začel svoje umetniško delovanje leta 1910.

Kot mlad študent prava se je z mladeniško navdušenostjo in moško vztrajnostjo lotil prvih zahtevnejših glasbenih predstav na tržaškem odru. Tedaj mu je bilo dvajset let. Namenil se je študirat pravo v Pragi, toda hkrati je študiral glasbo na konservatoriju Verdi v Trstu od leta 1908 in dosegel absolutorij leta 1913. Kako tesno je povezano ime pokojnega Mirka Poliča z razvojem slovenskega tržaškega gledališča in kako velike zasluge ima zanj, nam pričajo sledeči podatki. V gledališki sezoni leta 1910 je Polič vodil muzikalni del operete «Manselle Nitouche»; v letu 1911 je dirigiral «Vaščkov car» in Plankuetove «Kornevilske zvonove». Istega leta je uglasbil za Vojnovičevo dramo «Smrt majke Jugovičev» (kot napoved svoje poznejše opere) preludij in koral. V sezoni 1912-13 je postavil na oder dve operi: Zajčeva «Nikola Šubić Zrinjski» in Smetanovo «Prodana nevesta». Kako zelo je bil priljubljen med tržaškim slovenskim občinstvom, nam dokazuje pisanje «Edinosti» ob priliki Poličeve dobrodelne predstave, ki jo je imel 1. maja 1913, ko mu je vsa tržaška javnost priznala, da je v prvi vrsti Poličeva zasluga za uspeh mladega slovenskega gledališča v Trstu, uspeh ki ga je doseglo z opero «Prodana nevesta», katere uprizoritev je pomenila višek vseh let delovanja Dramatičnega društva v Trstu od njegove ustanovitve leta 1902. «Ta mladi energični požrtvovalni in inteligentni delavec na narodnem kulturnem polju, ki ima največje zasluge za muzikalno-umetniški razvoj našega gledališča, zasluži največje priznanje od vseh onih, ki jim je mar naš razvoj. Brez njega si niti ne moremo misliti onega razvoja, ki ga je doseglo naše gledališčen. («Edinost»).

Javnost se je Poliču tedaj oddolžila, s častnimi darili, med katerimi so med drugimi bila Wagnerjeva, Straussova in Verdijeva dela.

Polič je na čelu z vsem osebjem tržaškega gledališča tedaj trdno vztrajal na ogroženi postojanki tržaškega slovenstva. Poleg omenjenih oper so pripravljali za sezono 1913-14 opere «Madame Butterfly», «Čarostrelec», «Faust», «Hoffmanove pripovedke» (Mimogrede naj omenimo, da je dan pred uprizoritvijo Puccinijeve «Madame Butterfly», ki je bila za uprizoritev popolnoma pripravljena, tržaško slovensko gledališče dobilo od tržaškega zastopnika milanske tvrdke, lastnice opere, odločno prepoved uprizoritve opere v slovenskem jeziku v Trstu, hkrati z zagrozitvijo vseh pravnih posledic. Svoj pristanek bi tvrdka dala le v primeru, če bi se opera uprizorila v italijanščini, česar pa gledališče ni moglo sprejeti).

Leta 1925 je prišel Mirko Polič v Ljubljano kot ravnatelj Opere Narodnega gledališča, kjer je ostal vse do svoje smrti. Uglasbil je dve operi, in sicer «Mati Jugovičev» in «Deseti brat». Se prej pa je leta 1938 predelal prvo slovensko ljudsko opero, Foersterjev «Gorenjski slavček». Premiera «Desetega brata» je bila letošnjo pomlad v Ljubljani.

Za svoje zasluge na področju slovenske gledališke umetnosti in glasbe je pokojni Mirko Polič prejel zasluženo Prešernovo nagrado. S svojim delom je bil na čelu slovenskih opernih ustvarjalcev po osvoboditvi. Dvoje izvirnih del — piše o Poliču Smiljan Samec — za slovensko operno produkcijo nedvomno pomembnih del v razmeroma kratkem času, poleg vsega obsežnega dirigentskega in organizacijskega posla v ljubljanski Operi, pri Glasbeni Matici in v Društvu slovenskih reproduktivnih umetnikov, kateremu Mirko Polič predseduje, vse to pomeni polno ustvarjalno silo šestdesetletnega skladatelja, ki nam sicer kot komponist ni neznan, vendar pa je s poslednjim svojim delom, najnovejšo ljudsko opero «Deseti brat», vsekakor dosegel vrhunec svojega dosedanjega produktivnega umetniškega snovanja».

Ob nenadni smrti velikega slovenskega umetnika, se njegovega dela spominjajo vsi Slovenci, med njimi pa predvsem mi tržaški Slovenci, ki smo mu toliko dolžni za razvoj našega gledališča v Trstu.

Slava Mirku Poliču!

USPEH BEVANOVE SKUPINE pri volitvah v izvršilni odbor

Štirje člani te skupine in trije pristaši vlade izvoljeni v izvršilni odbor - Bevan poudarja, da ni proti oborožitvi, pripominja pa, da so za ohranitev miru potrebne tudi socialne, politične in gospodarske operacije - Churchillov volilni govor

SCARBOROUGH, 2. — Obrambni minister Emaneul Shinwell ni bil izvoljen v izvršilni odbor laburistične stranke, v katerem je bil več let. Največ glasov je dobil Aneurin Bevan, za njim Barbara Castle in Tom Driberg, ki spadata oba v Bevanovo skupino. Od 7 članov izvršilnega odbora so štirje bevanisti, trije pa predstavljajo vlado. Razen teh sedmih članov je v laburističnem izvršilnem odboru tudi pet ženskih predstavnic in 12 predstavnikov Trade Unionov.

Današnje volitve za imenovanje vodstva laburistične stranke, ki so imele ugoden izid za levo krilo stranke, ki ima sedaj večino političnih mest, so delegati dobro sprejeli. Vendar pa nekateri pravijo, da bodo konservativci izkoristili te volitve, da bi dokazovali volivcem, da laburistično stranko vodi Bevan in ne Attlee. Pravijo, da bi zaradi tega lahko izgubili pol milijona glasov.

Vsekakor pa Attlee, Morrison in ostali lahko računajo na podporo 12 sindikalnih delegatov v izvršilnem odboru. Ti so danes ostro napadli konservativce, ki hočejo «denacionalizirati» cestni promet.

Bevan je danes na razna vprašanja z zadoščenjem odgovoril: «Izid volitev v vodstvo laburistične stranke je presegel vsa naša predvidevanja». Bevanovi pristaši zatrjujejo, da bo izid volitev povečal možnosti stranke pri splošnih volitvah. Eden od glavnih Bevanovih sodelavcev Michael Foot je izjavil da je izid glasovanja pokazal, da ogromna večina lokalnih sekcij stranke sprejema splošno politično linijo, ki jo nakazuje Bevan.

Na današnji seji kongresa je Crossman ostro napadel ameriški pritisk na Anglijo, naj se daje prednost oborožitvi pred socialnimi služnostmi. Dejal je, da se laburistična levica ne upira oborožitvi, toda ideji, naj bi ta oborožitev imela prednost pred vsem.

V imenu izvršilnega odbora je govoril minister Dalton, ki je med drugim izjavil, da je po šestih letih laburistične vlade večina angleškega ljudstva sedaj v boljših pogojih kakor pred vojno. Pripomnil je, da bo stranka zmagala pri volitvah, ki bodo pomenile svetovni dogodek.

V začetku popoldanske seje je govoril tajnik admiralitete James Callachan, ki je protestiral proti ideji delne opustitve oborožitvenega programa. Dejal je, da bi Velika Britanija zabloda zaupanje zahodnih držav, če bi laburistična stranka sedaj opustila izvajanje tega programa. Minister za goriva Noel Baker je zagovarjal nacionalizacijo osnovne industrije.

Razprava se je zaključila z govorom Bevana, ki je med drugim dejal: «Res imam nekatera nasprotja s svojimi laburističnimi kolegi, toda ta nasprotja so mikroskopična v primeri z onimi, ki jih lahko imam s konservatici. Strah me je ob misli da bi Churchill lahko zamenjal Attleeja v vladi. Lahko da Churchill ne želi vojne, toda hudo je to, da ne ve, kako se lahko napravi, da bi se ji izognili. Danes govori on jezik 18. stoletja. Vsakikrat ko pride do kake mednarodne težkoče, jo skuša rešiti z enim ukazom: poslati bojne ladje...

Bolj moderen način, s katerim načenja Attlee razna vprašanja, je bolj realističen in bolj v skladu z mednarodnim položajem».

Nato je Bevan dejal, da danes Sovjetska zveza ne bi ogrožala miru v svetu, če ne bi bil Churchill leta 1917 naklonjen intervenciji v Rusiji. «Danes je Rusija vir bojazni in vojne. Nočemo, da bi Kitajska, Indija in Indonezija ter Srednji vzhod prišli v tak položaj zaradi stališča nove konservativne vlade».

Na koncu je Bevan izjavil, da ni bil nikoli proti oborožitvi, poudaril pa je, da ohranitev miru ni samo vojaška operacija, pač pa socialna, politična in gospodarska operacija. «Potrebno je — je dejal — da je Anglija močna in da hkrati uporabi del svojih virov, da pomaga gospodarsko zaostalim deželam». «Ta pomoč — je pripomnil — ne more več izhajati iz kapitalizma».

Voditelj liberalne stranke Clement Davies je danes na volilnem zborovanju izjavil, da bi bil v primeru zmage laburistov prihodnji ministrski predsednik Bevan.

Tudi Churchill je danes začel volilno kampanjo in je govoril v Liverpoolu. Očital je vladi, ker je popustila v sporu zaradi iranskega petroleja. Dejal je, da je Mossadegh preskrbel Iranu zmago in da je razumel tiste, s katerimi je imel opravka, ki so z vsemi svojimi križarkami, torpedniki lovci, vojaštvom itd. in kljub vsem svojim izjavam samo blufirali.

Trdil je nato, da so laburisti v glavnem vodili zunanjo politiko, ki jo je začrtala konservativna stranka, pri tem pa da so bili tako nespretni, da se je velik del tega, kar bi bila Anglija lahko pridobila, zgubilo. Dalje je kritiziral politiko vlade glede Nemčije in dejal, da je Velika Britanija zaradi laburistične politike zgubila velik del spoštovanja, ki ga je uživala v tujini. Na koncu je Churchill izjavil, da je Attlee sklenil razpisati splošne volitve, ker je predvideval, kako bi bili težki zimski meseci.

Spet banditizem na Siciliji

PALERMO, 2. — Uboj karabinjerskega brigadirja Salvatore Di Stefano in domačina Giuseppe Cuccie v okolici Montelepre je zbudil bojazen, da se banditizem na Siciliji spet pojavlja. Uboj je bil izvršen že v četrtek, vendar so šele danes zjutraj našli trupli obeh ubitih. Ves teden so izvajali obširne preiskave.

Oblasti obravnavajo zadevo z največjo rezervo in je mogoče izvedeti le malo o dogodku. V kraju Montelepre pa je začela krožiti govorica, da je uboj izvršil iz maščevanja bandit Salvatore Passatempo, eden izmed preostalih Giulianove skupine, ki ga niso mogli aretirati. Zdi se, da je brigadir Di Stefano v nekem spopadu z Giulianovimi ljudmi ubil Passatempovega brata.

V Londonu ne vedo nič

LONDON, 2. — Predstavnik Foreign Officea je danes izjavil, da v Londonu ne vedo ničesar, kar bi moglo potrditi govorice, da bo ZSSR v kratkem predlagala nov sestanek štirih velikih.

PARIZ, 2. — Višinski je poslal norveškemu poslaniku v Moskvi noto, v kateri se je pritožil, da na Norveškem «prenašajo grobove sovjetskih vojakov v oddaljene in osamljene kraje».

ALES, 2. — Na treningu «Olimpique» je nogometna žoga zadela vijak helikopterja, ki je letel nizko nad igriščem. Pilot je bil prisiljen pristati na nogometnem igrišču.

De Gasperi poroča na seji vlade

V petek popoldne bo italijanski ministrski predsednik podal poročilo o svojem potovanju v Ameriko pred parlamentom in s tem začel debato o uspehih te poti

(Od našega dopisnika)

RIM, 2. — De Gasperi je danes poročal vladi o svojem potovanju po Ameriki. Uradno poročilo, ki je bilo izdano po vladni seji, pravi, da je «vlada odobrila vsa poročila (De Gasperi, Pella, Pacciardi), se posebej zahvalila ministrskemu predsedniku De Gasperiju in izrazila svoje iskreno zadovoljstvo zaradi doseženih rezultatov».

V političnih krogih sicer še ni popolnoma jasno, kakšni so konkretni rezultati, če izvzamemo slavnostni sprejem v Ameriki, ki ga vladni tisk z velikim vnemo poudarja. Mnogi izražajo bojazen, da se za tem poudarjanjem zunanjega blišča slavnostnih sprejemov» skriva precejšnja notranja praznota.

Morda bo o tem prineslo kaj več jasnosti poročilo, ki ga bo De Gasperi podal v petek popoldne pred parlamentom, kot je danes dogovoril z njegovim predsednikom Gronchijem. Poročilo o tem sestanku pravi, da sta De Gasperi in Gronchi ministrski predsednik se je sestal tudi s predsednikom senata De Nicolo) govorila o čim racionalnejši izrabi časa, ki ga ima Parlament na razpolago v tem zaboru. Omenili smo že vsak bolj očitnejšo nevarnost, da glavni proračun ne bo pod mlino do konca oktobra, kot bi želi vlada. Dejstvo, da se je De Gasperi osebno zanimal za sveditev parlamentarne delavnosti v bolj konkretni smeri, kaže nekaterim misliti, da je bilo v Washingtonu govora tudi o silni počasnosti, ki odlikuje delo italijanskega parlamenta in ki zavira sprejetje nekaterih zakonov, ki bi jih menda v Washingtonu radi videli čimprej uresničene.

Sicer pa je opaziti glede De Gasperijevega potovanja v Ameriko, katerega konkretni rezultati, ponavljamo, za sedaj niso še prav nič jasni, nekaj podobnega kot svoj čas glede izjave o tristranske izjave o zrane Trstu, to je, samovoljno, skoraj neopazno, vendar dan za dnem se stopnjujoče pretvarjanje pravega značaja dejstev po italijanskih željah. Newyorška tristranska izjava o reviziji mirovne pogodbe, ki je v bistvu predlog, se že začenja enačiti s samo revizijo in nekateri že kar sanjajo o divizijah (da ne rečemo o milijonih bajonetov), ne da bi se spomnili, da vojaška določila mirovne pogodbe doslej še niso bila revidirana, temveč je bil izrečen le tozadevni predlog, in ne da bi si zastavili preprosto vprašanje, kdo bo te nove divizije plačal (pa to vprašanje je za patriotsko retoriko preveč vulgarno).

Podobno se dogaja s Trstom; namesto da bi priznal, da je Acheson tristransko izjavo praktično pokopal («Timesov» članek, ki to jasno pove in ki bi, v drugih časih, vzbudil v listih val protestov, je tisk skoraj prezrl, da ne bi stvar povečala De Gasperijevih težav), skuša italijanski tisk dokazovati, da je v ZDA De Gasperi dosegel še vse kaj več kot potrdilo tristranske izjave.

Tako italijanski tisk izganja satana z belcebubom: staro laž prekriva z novo lažjo. Nevarna igra, katere posledice vlada že čuti: ustvarjanje umetne optimistične atmosfere ob De Gasperijevem potovanju je nujno rodilo razočaranje spričo dejanskih rezultatov tega potovanja, o katerih tisti, ki se ne zadovoljuje s poplavo lepih besed, pravzaprav nič ni izvedel.

Medtem poročajo, da je prvi pristanek na predlog o reviziji mirovne pogodbe prišel s Foreign Office: Čangkajškova izgnanska vlada je uradno sporočila, da se z revizijo strinja, čeprav menda sploh še ni dobila uradne italijanske prošnje v tem smislu Ugodno mnenje je izrekla tudi Grčija.

V zbornici so danes nadaljevali razpravo o proračunu ministrstva za delo, v senatu pa o proračunu prosvetnega ministrstva. Slišati je bilo precej kritik na račun italijanske šole.

A. P.

Iskanje kompromisa v sporu zaradi iranskega petroleja

Mossadegh bo odpotoval v soboto v New York - Nezadovoljstvo v Teheranu zaradi stališča Turčije - Zahvala jugoslovanski vladi

TEHERAN, 2. — Predstavnik iranske vlade Fatemi je danes na tiskovni konferenci izjavil, da je iranska vlada glede vprašanja, ki se bo razpravljalo pred Varnostnim svetom, na stališču, da je to vprašanje izključno notranjega značaja in da ne pomeni nobene nevarnosti za svetovni mir. Dejal je tudi, da se je Mossadegh na današnjem razgovoru s sovjetskim poslanikom Sadčikovim, ki se je nanašal na sporazum o kliringu med obema državama za zamenjavo sladkorja in drugih proizvodov v zameno za riž in volno, zahvalil sovjetskemu poslaniku zaradi stališča njegove vlade pred Varnostnim svetom.

Iranski zunanji minister pa se je medtem zahvalil tudi jugoslovanski vladi za stališče, ki ga je Bebler zavzel včeraj pred Varnostnim svetom.

Danes je parlament soglasno odobril nekatere izjave poslanca Abbasa Eslami, ki je protestiral proti sklepu Varnostnega sveta, ki je izrekel svojo pristojnost nad vprašanjem petrolejskega spora. Dejal je, da se Iran ne bo oddaljil s poti, ki jo je izbral, in da upa, da se bo Varnostni svet med razpravo ravnal po politični liniji, ki je bolj v skladu z listino OZN.

Na hodnikih parlamenta so poslanci pokazali razočaranje, ker sovjetska delegacija ni postavila veta, da prepreči vključitev petrolejskega spora na dnevni red, ter so obsodili «glasovanje Turčije, ki je ponovno — za vprašanjem Sueškega prekopa — naperjeno proti muslimanski državi».

Po mnenju dobro obveščenih krogov bo Mossadegh verjetno odpotoval v soboto ali nedeljo v New York. V četrtek bo Mossadegh podal poročilo zbornici in domnevajo, da bo ob tej priliki prišlo do enotnega nastopa parlamenta. Se zadnji opozicijski poslanec je danes sporočil, da bo podprl Mossadeghovo politiko glede nacionalizacije petroleja.

Medtem se je zvedelo, da je bil načrt pravilnika nove petrolejske družbe, ki ga je mešana parlamentarna komisija pripravljala več mesecev, danes predložen v uradu predsedništva zbornice.

Iz Washingtona javljajo, da se je perzijski poslanik Entezam danes razgovarjal z državnim podtajnikom za vprašanja OZN Hickersonom. Po razgovoru je izjavil, da sta se razgovarjala o prihodnjem zasedanju skupščine OZN v Parizu in da nista omenila vprašanja perzijskega petroleja.

Medtem se v krogih OZN govori, da se ameriška delegacija posvetuje s predstavniki ostalih članic Varnostnega sveta glede načrta za kompromis. Zdi se, da predvideva ta načrt, da bi Varnostni svet imenoval posredovalca, ki bi stopil v stik z obema strankama in iskal možnost sporazuma. Pravijo, da bi na ta način londonska in teheranska vlada laže sprejeli kompromisno rešitev brez strahu, da bi zgubili svoj prestiž.

Pravijo, da opravičuje to ameriško pobudo dejstvo, da iz včerajšnje razprave v Varnostnem svetu izhaja, da britanski načrt resolucije prav gotovo ne bo dobil potrebne večine. Čeprav se že govori o načrtu, da bi abadansko čistilnico postavili pod perzijsko nadzorstvo, vodili pa bi jo britanski strokovnjaki pod vodstvom nevtralnega ravnatelja, je zelo verjetno, da ne bodo še dokaj dni postavljeni konkretni predlogi, ker se želi ameriška delegacija še dalje posvetovati s perzijskimi predstavniki, preden zavzame dokončno stališče.

Razen tega nimajo nekateri člani Varnostnega sveta še jasnih navodil od svoje vlade glede angleške zahteve, naj se Perzija prilagodi sklepu mednarodnega sodišča. In prav zaradi tega je večina članov odobrila odložitev včerajšnje seje.

Iz Abadana pa je glavni upravnik tamkajšnje čistilnice brzojavil v London in protestiral v imenu angleških strokovnjakov, ker jih bodo odpeljali po morju namesto z letali. Ti strokovnjaki pravijo, da je poniževalno, ker bodo med prevozom s čolni na bojno ladjo izpostavljeni zasmehovanju tamkajšnjega prebivalstva. Razen 330 britanskih strokovnjakov bodo iz Abadana odpeljali tudi 300 indijskih in pakistanskih strokovnjakov, ki bodo iz Bassore nadaljevali pot v Bombay.

Londonski «Daily Herald» piše danes, da je bil sklep o izpraznitvi Abadana neizbežen. Britanska vlada je imela tri možnosti: 1. izkrcati čete in braniti čistilnice. Tega ni bilo mogoče napraviti ker je vlada izjavila, da ima namen spoštovati načela listine OZN in mednarodnega prava; 2. zahtevati od osebja, naj ostane v Abadanu do prisilnega izgona. To ne bi prineslo nobene prednosti, pač pa bi povečalo nevarnost incidentov; 3. izprazniti osebje, še preden pride do izgona. Ta rešitev, ki je bila izvedena, je huda za vse, toda v sedanjih okoliščinah ne bi bilo mogoče izbrati druge.

"EUROPEO" IN SKRITE ŽELJE italijanskih pobožnih imperialistov

V včerajšnjih poznih popoldanskih in večernih urah smo imeli Tržačani ponovno priliko opazovati učinek, ki ga napravi na ljudi senzacionalna vest, ki si jo v določenem trenutku izmisli časopis, ki si hoče ponovno pridobiti že davno izgubljeni krog čitateljev ter si na ta način ozdraviti globoke rane, ki mu jih vsak teden prizadenejo ogromne izgube, ter se s tem morda celo rešiti dokončne smrti. To je primer za zadnjo številko na pol vladnega ilustriranega milanskega časopisa «Europeo», ki z datumom 7. oktobra t.l. objavlja na prvi strani s skoro desetcentimetrov velikimi črkami čez vso stran sledeči naslov: «TITO HA ACCETTATO. TRIESTE, CAPODISTRIA E PIRANO ALL'ITALIA — LE PRIME RIVELAZIONI SUI COLLOQUI HARRIMAN-TITO». Na notranji strani pa so narisani kar trije zemljevidi Tržaškega ozemlja. Ze s teh zemljevidov se vidi, kako dobro je informiran nepodpisani avtor senzacionalnega članka o STO. Cono A imenuje namreč Territorio Libero, medtem ko torej po njegovem cona B pod STO sploh ne spada!

Naj takoj omenimo, da so ti zemljevidi precej podobni tistim kominformovskim zemljevidom, ki sta jih objavljala «Delo» in «Il Lavoratore» in ki so jih kominformisti nato začeli lepiti po tržaških zidovih. Zato je tudi cilj teh zemljevidov isti, čeprav izhajajo iz dveh kuhinj. Ta cilj je vnašati zmedo med prebivalstvo in s takšnimi lažnivimi senzacijami s pomočjo špekulacije kar koli profitirati za svojo umazano politiko, ki je v obeh primerih enako iredentistična. Zato je pravi cilj vseh teh idiotskih špekulantov: na ta ali oni način doseči, da bi ves STO ali pa čim večji njegov del pripadel ponovno pod «madrepatrijo» Italijo.

Naj takoj povemo, da smo že okrog 22. ure sinočj prejeli iz Washingtona vest, ki govori o tem lažnem senzacionalnem članku, in ki pravi dobesedno takole:

«Washington, 2. — Zunanje ministrstvo ZDA je označilo, da so zgrešene tiste informacije, ki so bile objavljene v nekem italijanskem tedniku in ki govorijo, da je zunanjepolitični svetovalec predsednika Trumana Averell Harriman dosegel sporazum z maršalom Titom, ko se je z njim pogovarjal v Beogradu 26. avgusta na podlagi katerega naj bi bilo Svobodno tržaško ozemlje razdeljeno med Italijo in Jugoslavijo».

Ko je Michel Mac Dermott, načelnik tiskovnega urada v zunanjem ministrstvu te vesti zanikal, je obenem novinarjem izjavil:

**«Glede Trsta ni n

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLEDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Danes, sreda 3. oktobra
Terezija, Vitomir
Sonce vzide ob 6.04, zatone ob 17.44. Dolžina dneva 11.48 Luna vzide ob 8.56, zatone ob 18.27
Jutri, četrtek 4. oktobra
Frančišek Asiški, Tebidrag

ODBOR za zaščito pristanišča vpрežen v strankarski voz

O odboru za obrambo tržaškega pristanišča smo že mnogo pisali. Prav natančno smo poročali o njegovem delu in njegovih namenih. Kot je splošno znano, sta v njem zastopani obe veliki sindikalni organizaciji nekako na paritetni osnovi.

Prav tukaj pa se pojavlja nekaj vprašanj.

Zakaj recimo «Giornale di Trieste» — splošno znano glasilo demokristjanov, ne piše o odboru nič in niti ne poroča o njegovih, brez dvoma, pomembnih sestankih?

Zakaj «Messaggero Veneto» napada delovanje odbora iz vseh svojih sil in mu podtika stvari, ki jih dejansko ni kriv?

Morda bomo dobili odgovor iz tretjega lista in to je «Unità» ki hvali na vsa usta delo odbora. Morda pa nam je povedal resnico, pred dnevi na sestanku, predstavnik kominformističnih Enotnih sindikatov iz Arsenala, ko je dejal, da Delavska zbornica sabotira delovanje odbora.

Pa še bi navedli čudno obnašanje odbora samega, ki se zadovoljuje z najbolj papirnatimi obljubami in izjavami raznih ministrov, ki vidi osnovo za svoje delovanje v «dobroti» in «razumevanju» italijanske vlade in ki skuša na vsak način zabrisati porazen sprejem, ki ga je doživel v Rimu. Pa še so zanimive izjave vodilnega človeka Teinerja, ki tako rad poudarja in to retorično zelo učinkovito in lepo, da odbor noče na nikak način škoditi ostalim italijanskim pristaniščem in jim noče vzeti niti koščka dela iz rok. To bi praktično pomenilo, odpovedi ladjam iz ostalih italijanskih pristanišč, kar je v nasprotju s predlogom odbora samega, ki so ga nesli v Rim.

Vedno jasneje postaja, da so dobili demokristjani iz Rima strog, najstrožji ukaz: «Ne govorite o ladjah in sploh ne načenjajte tako bolečih zadev». Rim dobro ve, da je lahko dajati nekaj milijonov na leto za propagando in s tem dokazovati nujnost njegovega gospodstva nad Trstom. Milijarde, ki bi bile potrebne za obnovo tržaškega ladjevja bo pa dobil Trst samo po mirovni pogodbi, ki določa vrnitev vse tržaške imovine in med njo imajo največji delež prav ladje.

Prav zato postaja vedno bolj očita špekulacija kominformistične skupine, ki je v odboru in hoče na vsak način uveljaviti svoje ljudi in dobiti novo sredstvo za omajani vpliv. Zelo smešno je, da prav ta skupina na vsa usta proglaša neodvisnost Tržaškega ozemlja in govori na dolgo in široko o uveljavitvi mirovne pogodbe.

S svojimi predlogi kominformisti ne zadevajo italijanskih interesov in so do sedaj samo povzročili nekaj neprijetnosti italijanski vladi (zelo majhne v bistvu). Vse to pa le zato, da bi izrabili razpoloženje prebivalstva v svoje politične namene.

To je pa tudi edini cilj in edini namen odbora. Že ob ustanovitvi smo napisali, da dvomimo v uspeh na osnovi pogajanj z Rimom. Sedaj postaja vedno jasneje, da ni v igri nič drugega kot čista politična špekulacija ljudi, ki hočejo na ta način dobiti vpliv in stranke ki si žele okrepiti omajan ugled. Obenem pa obrniti vse oči in vse upe prav na Rim kot, da edino iz njega lahko pridejo vse rešitve. Praktično pa je prav ta kominformistična akcija na osnovi njihove politike «boljše rešitve» in tudi na ta način skušajo pripraviti javno mnenje za uresničenje svojih načrtov.

TRŽAŠKE OBLASTI KREPIJO ŠOVINISTIČNI VOLILNI STROJ

Ezuli imajo prednost pred domačini

Visoke vsote za podporo beguncem - 25.000 ezulov že popolnoma vključenih v tržaško življenje

Problem ezulov je bil za tržaško občino velik in težki so bili milijoni, ki so jih zanje do sedaj izdali in jih še trošijo. Po podatkih, ki jih posnemamo iz polurednega glasila «Giornale di Trieste», je samo iz Pulja prišlo 28.000 oseb, kar predstavlja le del ezulov iz Istre, Reke in Dalmacije. Dogajalo se je, da je prihajalo v Trst po trikrat na teden po okrog 700 beguncev, ki so takoj dobili denarno pomoč, brezplačno hrano v posebnih, za njih ustanovljenih menzah, dalje prenočišča, nekateri v taboriščih, ponekod tudi pri privatnikih. Zanje je organizirana tudi zdravniška pomoč, šole, otroška zavetišča itd. Za ezule je celo mestna občina gradila v Ulici Baiamonti stanovanjske hiše s 140 stanovanji. Ob izlivu Timava pa raste «Ribiška vas», ki je tudi namenjena istrskim beguncem.

Samo v preteklem juliju so potrošili za ezule: 21 milijonov za denarne podpore, 17 milijonov za menze, za vzgojne zavode dva milijona in pol ter še okrog dva milijona za zdravstvo, obleke, prevoze itd.

Iz nekega uradnega poročila je razvidno, da je celotna pomoč ezulom v Trstu dosegla letno 400 milijonov.

Gospodarsko poročilo Trsta za mesec julij 1951 javlja, da se je samo v tem mesecu priselilo v mesto 1316 oseb, emigriralo pa 409, torej samo v juliju letos se je število prebivalcev povišalo za 907 — ezulov. S takim mesečnim prirastkom, ki je bil v prejšnjih letih po podpisu mirovne pogodbe še višji, se je dvignilo število ezulov, ki so se stalno naselili v našem mestu na 30.000. Zanimivo je, da je le okrog 5.000 še vedno potrebnih podpore, medtem ko se je vseh ostalih 25.000 že v Trstu «sistematiziralo». Jasno je, da so dobili vsi stalnost, toda dobili so tudi še vse mogoče koncesije, da so se mogli «sistematizirati» in kot pravi «Giornale di Trieste» — popolnoma vključiti v življenje našega mesta: ezuli odpirajo trgovine, kupujejo ali jemljejo v najem bare, nameščeni so v občinskih službah ter raznih drugih večjih ustanovah itd.

Za ezule grade hiše, ezulom dodeljujejo podpore, dokler se ne «sistematizirajo», ezuli dobe službe. Mnogi Tržačani-domačini pa se medtem še vedno stiskajo po kletnih prostorih in barakah, ker ne morejo plačati niti vstopa v stanovanje, ki je bilo med vojno porušeno in po njej obnovljeno. Število Tržačanov — domačinov brez posla se veča, kajti 25.000 prišlekov, ki se je v kratkem času «vključilo v tržaško življenje», ni majhno število za Trst in je nujno moralo biti na škodo domačega prebivalstva.

Zakaj vse to? Zakaj nudi predsedstvo tržaške cone take ugodnosti tujcem, medtem ko se morajo domačini boriti za vsakdanji obstoj?

Odgovor ni težak, kajti premnogo je prilik, ki dokazujejo šovinistično miselnost vseh, ki pri teh vprašanjih odločajo. Za te «italianissime» gospode predstavljajo ezuli kapital v njihovi borbi za priključitev Trsta k Italiji. Ko bo «sistematiziranih» še onih 5.000 beguncev, ki se do danes še niso vključili v tržaško življenje, ko bodo v teh vrstah šteli še tiste, ki bodo prišli za njimi, in ki bodo z lahkoto dosegli vse potrebne pravice meščanov, bodo ti desettisoči glasovi, ki bodo vedno in ob vsaki priliki klicali: «Italija, Italija!», in skušali preglasiti Tržačane, ki o tem nočejo ničesar vedeti. Tak kapital je potreben profesorju Palutanu, potreben je županu Bartoliju, potreben je De Gasperiju in zato mu pomagajo in ga ščitijo ter ga tako «iz usmiljenja do ubogih, ki so izbrali raje izgnanstvo kot suženjstvo», vključujejo v normalno tržaško življenje.

Toda naj bo ta aparat še tako velik, naj si ga prizadevajo še tako povečati in okrepiti v Trstu ostanejo ti ljudje tujci in le domačini bodo slej ko prej odločali o usodi svojega mesta.

500.000 lir nagrade

Šef javne varnosti je razpisal nagrado v višini 500.000 lir osebi ali osebam, ki bi policiji dali točne podatke, s katerimi bi lahko odkrila in kaznovala krivce bombnega atentata v škodo sedeža ZVU 27. septembra t. l.

Osebe ki lahko dajo informacije, se morajo takoj oglasiti pri šefu javne varnosti v sodnijski palači ali pa pri superintendentu policije na prefekturi ali pa kjerkoli na policijskih stanicah.

V zvezi z atentatom krožijo vesti, da je vojaška policija prijela veliko število ljudi, vendar jih je takoj izpustila. Kaže, vendar ni še potrjeno, da so pridržali 3 osebe. Agencija AFP pa celo poroča, da so aretirali okoli 12 oseb, ki so člani ali pa simpatizerji profašističnega italijanskega gibanja.

Reorganizacija cestnega prometa je nujno potrebna za naše mesto

ACEGAT že nekaj časa pripravlja načrt za ukinitev nekaterih tramvajskih prog in njihovo zamenjavo s filovijami. Načrt predvideva poleg tega temeljito izpremembo sedanjega stanja na Trgu Goldoni. Sedaj vozi preko tega osrednjega trga devet dnevnih tramvajskih prog in ena trolejbusna. Po novem načrtu pa bi vozilo 5 tramvajskih in 5 trolejbusnih. Za trolejbuse bi napravili nov prehod nekako tam, kjer je sedaj časopisni kiosk.

Brez dvoma je že skrajen čas, da ACEGAT napravi kaj za izboljšanje tramvajskega prometa, in to iz dveh vidikov. Prvič ne smemo pozabiti, da je ACEGAT in to prav oni del, ki se bavi s prometom, zelo pasiven. Drugič pa je promet v Trstu že tako narasel, da je vožnja s cestnimi vozili postala posebno v jutranjih in popoldanskih urah prava muka.

Vzemimo za primer progo 10 in 1, ki vodita k Sv. Jakobu. V jutranjih, popoldanskih in večernih urah se pogosto zgodi, da ostane več čakajočih lepo na postaji, ker je tramvaj že tako poln, da ne vzame nobenega več. Isto je z nekaterimi avtobusnimi progami, predvsem s progo «L», ki bi jo morali čimprej okrepiti.

Poleg tega mora uprava ACEGAT končno vendar enkrat urediti tramvajsko, avtobusno in filovijsko službo tako, da bo postala aktivna. Letošnji proračun predvideva še vedno 314 milijonov izgube. Na občinskem svetu je bilo mnogo govora o tej vsoti in jo je šovinistična večina opravičevala z vsemi mogočimi jalovimi izgovori. Dejansko nastaja ta izguba zaradi slabe uprave in zaradi preštevilnega administrativnega osebja, kar je vse med seboj tesno povezano.

Pa prav obe težavi bi lahko rešila uprava, če bi resno okrepila tramvajski promet, oziroma ga nadomestila z modernejšim filovijami.

Zguba 314 milijonov na leto se krepko pozna našemu občinskemu proračunu in je skrajen čas, da se odpravi.

Po vesteh, ki so na skrivnosten način dospele v tisk (pri direkciji ACEGAT so skopi s podatki, posebno kadar sprašujejo za nje ljudje, ki ji niso pri srcu) lahko sodimo, da je končno začel ACEGAT le reševati to perečo zadevo. Zamenjal bo nekaj tramvajev s filovijami, in to na račun denarja iz proračuna ZVU.

Mnenja smo, da bi morali napraviti temeljito reorganizacijo celotnega cestnega prometa, ker je že skrajen čas zanjo. Prav lahko predvidevamo, da bo promet rasel še z večjo hitrostjo iz leta v leto in da ni več daleč čas, ko ne bo mogoče mirnemu pešcu preiti glavnih ulico. Zato je tudi predlagani načrt precej majhen. Sredstva, ki jih je dala na razpolago ZVU so znatna, pa tudi ACEGAT bi s pametno upravo, v kateri bi bilo nekaj manj uradnikov in več delavcev (sedanji odnos je nemogoč 1:3), lahko našel potrebna sredstva iz lastnih dohodkov.

Tak načrt bi pa morali napraviti s sodelovanjem vsega prebivalstva in ne bi smeli izrabljati nekih sprememb za politično propagandno sredstvo nekaterih listov in vladajočih skupin.

Izšla je 9. številka „Razgledov" s sledečo vsebino:

Trubarjeva slovenska izpoved. Ivan Regent: Tržaški ljudski oder. Boris Pahor: Prevratna jesen. Vladimir Kralj: Ljubljanska Drama v letu 1950-51. Ludovika Kalan: Pesem burje. Tone Batagelj: Le eno še okno na vasi gori. Andrej Budal: Grobnica v Idriji. Marija Rus: Večer nad morjem. Dušan Mevlja: Trg. Dr. Dragotin Skrinjar: Zakaj diskriminacija. Rade Pregarc: Moskovski Hudožestveni teater. Dobe se v vseh slovenskih knjigarnah.

SLAVA PADLIM BORCEM!

Tov. Alojzija Marc

Tov. Alojzija se je rodila v Dolini dne 20. decembra 1920. 15. septembra 1943 je stopila v partizane ter postala borka 1. Tržaškega bataljona. Niti mesec kasneje, to je 3. oktobra 1943, je v borbi proti sovražniku pri Kubedu v Slovenski Istri darovala svoje mlado življenje za svobodo svojega naroda.

Tov. Renato Miklavec

Tov. Renato je bil rojen v Trstu 2. junija 1919. Kot borec Istrskega odreda, kamor je stopil 15. septembra, je padel v borbi pri Črnem kalu 2. oktobra 1943.

Tov. Franc Drasič

Rodil se je v Buzetu 9. maja 1904. Živel je v Trstu ter je bil po poklicu šofer. 15. septembra 1942 je stopil v partizane, kjer je postal borec Istrskega odreda. Padel je v borbi dne 2. oktobra 1943.

GLASBENA MATICA V NOVI SEZONI

Prvi koncert nove sezone Glasbene Matice v Trstu bo v SOBOTO 6. OKTOBRA V AVDITORIJU

Komorni zbor pod vodstvom tov. UBALDA VRABCA bo izvajal slovenske umetne pesmi starejših in novejših skladateljev.

PEL BO SKLADBE IZ NASEGA PREPORODA (Foerster, Nedved, Ipavec itd.), kakor tudi modernejše (Lajovic, Adamič, Mirk, Ravnik itd.). Večer nam bo nudil priliko spoznati lepo število naših pomembnejših zborovskih skladateljev.

Vabila se dobe na Občinah v pekarni Čok, v Barkovljah v drogeriji Sajmer, pri Sv. Ivanu v trafiki Prosen ter v tiskarni v Ulici sv. Frančiška št. 20 od 11. do 13. in od 17. do 18.30 ure. Za člane Glasbene Matice so vabila samo na sedežu v Ul. sv. Frančiška štev. 22.

OF

Okrajni odbor OF za Nabrežino priredi dne 20. in 21. oktobra enodnevni in dvodnevni izlet v **Komen.** Vpisovanje je na sedežu OF in traja do 5. oktobra. Izletniki se bodo lahko posluževali avtobusov ali pa lastnih prevoznih sredstev, avtov in motorjev.

* * *

Danes ob 19.30 bo imel okrajni odbor OF za III. okraj svojo redno sejo. Seja bo v običajnih prostorih.

* * *

Danes dne 3 t. m. bo na sedežu v Ulici R. Manna 29 aktiv vseh odbornikov sektorjev in terenov OF I. okraja razen Barkovelj.

Okrajni tabor OF v Kroglah pri Dolini

V nedeljo 7. oktobra 1951 bo v Kroglah pri Dolini tabor OF za dolinsko - miljski okraj. Ob 14.30 bo otvoritev in pozdravi ter govor dr. Jožeta Dekleve. Spored: prikaz zgodovinskih dogodkov v besedah in slikah ob desetletnem jubileju OF. Nastop pevskih zborov in folklornih skupin iz Boršta in Ricmanj. Med izvajanjem igra godba iz Plavij. Prosta zabava s plesom in bife.

Izleti PDT

Planinsko društvo Trst priredi 14. oktobra izlet v Opatijo, na Učko in v Crikvenico. Vpisovanje v Ul. Machiavelli od 17. do 19. ure. Odhod bo morebiti v soboto zvečer 13. oktobra.

Gledališče «Verdi»

Danes se prične pri gledališki blagajni prodaja listkov za koncert «Nagrada tržaškega mesta» ki bo prihodnjo soboto. Nastopili bodo orkester Tržaške filharmonije, pianistka Ornella Puliti-Santoliquido, sopranа Lavra Cavalieri in Liliana Hussu ter ženski pevski zbor gledališča Verdi. Dirigiral bo Luigi Toffolo. Spored bo vseboval Mendelssohnove, Mannove in Brahmsove skladbe.

Izlet P.D. Škedenj v Črni kal

Prosvetno društvo v Škednju organizira za 21. t.m. izlet članov in simpatizerjev v Crni kal, kjer bo vaška prireditev in počastitev obletnice 12 padlih borcev, padlih dne 2.X.1943, med katerimi dva iz Škednja. Vpisovanje na sedežu v Škednju vsak dan ob 17. do 20. ure, do vključno 8. t.m.

P. D. „Ivan Cankar"

Zaradi tehničnih razlogov napovedani izlet skozi Razdrto v Vipavo ter v Ajdovščino s povratkom skozi Rihemberk ne bo dne 7. temveč 14. oktobra.

Zaradi tega se tudi rok za vpisovanje podaljša do četrtka 4. oktobra, vsak dan od 19. do 21. ure v prostorih gostilne «Alla speranza» pri Cirilu v Ul. sv. Marka 21.

Občni zbor SHPZ v Trstu

Slovensko hrvatska prosvetna zveza v Trstu javlja vsem včlanjenim prosvetnim društvom in včlanjenim ustanovam, da bo V. redni letni občni zbor dne 21. oktobra 1951 ob 8. uri dopoldne na stadionu «Prvi maj».

Ceste zaprte za promet

Zaradi popravljalnih del bo Ul. Soncini zaprta za promet od 5. oktobra do konca del. Zaradi polaganja telefonskih kablov pa sta zaprti za promet Ul. S. Sergio in Ul. Toti, vogal Ul. S. Sergio.

IZGUBLJENO

V nedeljo sem na bazovškem bloku izgubila volneno vezbarno ruto. Prosim poštenega najditelja, naj jo vrne na upravi lista proti nagradi.

ZAHVALA

Vdova in svojci pokojnega

ANTONA ZACCARIA

se zahvaljujejo duhovščini, policiji in godbi za udeležbo na pogrebu dragega pokojnika. Poleg tega se zahvaljujejo županu in občinskim uslužbencem ter vsem onim, ki so pokojnega spremili na njegovi zadnji poti.

Nabrežina, 3. X. 1951.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 2. oktobra 1951 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo je 11 oseb in porok je bilo 12.

CERKVENE POROKE: Posestnik grof Luigi Paolo d'Attimis-Maniago in gospodinja baron. Ida de Albori, instalater Karlo Sosič in gospodinja Giuseppina Kumar, zdravnik dott. Francesco Santore in uradnica Italina Moci, uradnik Gabrijel Ferluga in gospodinja Bogomila Tence, uradnik Vincenzo Cozzi in gospodinja Ida Pavone, šofer Emil Hrovatin in uradnica Sonja Čok, delavec Miroslav Zagar in gospodinja Ema Fonda, mehanik Norberto Rizzotti in uradnica Licia Lo... šofer Enzo Danieletto in gospodinja Giuseppina Antonicelli, postopnik Stellio Grimalda in gospodinja Anna D'Ippolito, ... Ermenegildo Rajčič in gospodinja Maria Malattia, industrijalec Egidio Guerrini in gospodinja Maria Germanic.

UMRLI SO: 53-letna Caterina Hasimayr por. Vecchiet, 60-letna Maria Martinelli vd. Benussi, 50-letna Maria Amodio por. Rotondo, 85-letna Beatrice Pushi vd. Sasevi, 66-letna Elisabetta Uccellatti por. Colla, 38-letna Carmela Cernivani por. Orel, 67-letni Ugo Fajdiga, 45-letni Bruno Schiavuzzi, 67-letni Carlo Liebl, 76-letna Elena Perini por. Scherian, 78-letni Augusto Ara.

ADEX-IZLETI

ENODNEVNI IZLET dne 21. oktobra v

Komen
Podgrad
Obrov
Solkan

DVODNEVNI IZLETI dne 20. in 21. oktobra v

Opatijo
Poreč

Vpisovanje od 1. do 6. oktobra. — Tel. št. 29-243

Še nekaj o „skrbi" občinske uprave za interese tukajšnjega prebivalstva

Poročilo župana Bartolija o «uspešnem» dveletnem delovanju občinske uprave v «korist vsega tržaškega prebivalstva», katerega glavne misli, smo objavili, pred dnevi že v enem izmed naših člankov, lahko imenujemo izrazit primer potvarjanja resnice ter varanja vsega prebivalstva. Če bi ne bilo v njem govora o želo važnih problemih, ki se tičejo celotnega prebivalstva našega ozemlja, bi ga niti ne omenjali, ali pa bi se netočnim izjavam kvečjemu smejali. Ker pa nasprotno govori o delovanju občinske uprave v «korist» vsega prebivalstva, hočemo opomniti tega gospoda in njegove somišljenike na nekaj primerov «poštenega in pravičnega» reševanja važnih vprašanj v «korist» tržaškega prebivalstva, še prav posebno pa prebivalstva slovenske narodnosti.

V našem zadnjem članku v zvezi s tem vprašanjem smo na primer med drugim omenili tudi popolnoma krivično reševanje problema nastavitve slovenskih uradnikov v občinske službe. Ker nam je bilo ob raznih prilikah, ko smo načeli to vprašanje, rečeno, da zakoni ne določajo nobenega razlikovanja ter da je torej naša trditev o krivicah neutemeljena, hočemo še enkrat poudariti. Da, res je, da zakoni ne določajo nobenega razlikovanja; res pa je tudi, da se v praksi izvaja diskriminacija na škodo interesov slovenskega prebivalstva, katero ima sicer enake dolžnosti, kot italijansko prebivalstvo tega ozemlja, ne uživa pa tudi enakih pravic. Odveč bi bilo še enkrat poudarjati, da bi moral v demokratičnem režimu (katerega Bartoli s takšnim ponosom omenja) tak položaj prenehati, to se pravi, da bi moralo biti brez nadaljnjega sprejeto v občinske službe določeno število slovenskih uradnikov. Ko smo to vprašanje postavili na sejah občinskega sveta, so prav župan ter odborniki italijanskih šovinističnih strank našo zahtevo enostavno preslišali ter je v svojih nadaljnjih poročilih o personalnih zadevah občine niti omenili niso.

Prav trditev župana Bartolija, češ da je bilo delovanje občinske uprave zelo «uspešno» ter v «korist vsega tržaškega prebivalstva» pa nas je nehote spomnila še na nekatere primere «reševanja» vprašanj tržaške občine, ki potrjujejo, kako brez podlage in izmišljeno je njegovo hvalisanje ter zatrjevanje, da je sedanja občinska uprava storila prav vse in še celo več, kot je bilo predvideno.

Tako bi nam na primer že prebivalci Bazovice lahko povedali, koliko prošenj in protestov so vložili za to, da bi bilo rešeno vprašanje zgraditve novega napajališča živine na bolj primernem kraju. Bazovica je danes znana že kot nekak letoviški kraj ter bi bilo več kot potrebno, da bi bilo odstranjeno napajališče živine, iz sredine vasi ter postavljeno novo na primernejšem mestu. Prav tako so Bazovci tudi zahtevali, naj bi bile nekatere ulice popravljene, obenem pa razsvetljena tudi nekatera cestna križišča ,mimo katerih gre dnevno ogromno avtov in kamionov.

Župan in odborniki italijanskih šovinističnih strank, ki tvorijo občinski odbor, se niso potrudili, da bi se sami prepričali, ali so zahteve prebivalcev te vasi upravičene. Bolj umestno se jim je zdelo, da jih sploh ne rešujejo misleč, da za prebivalce slovenskih okoliških vasi občina že tako dovolj skrbi. Zato nam ni treba poudariti, da so ostale vse te prošnje, ki niso bile povezane z ogromnimi stroški, po večini nerešene, ali pa je bila v najboljšem primeru rešitev sicer obljubljena, a nihče ne bi vedel povedati, kdaj in kako bo do te prišlo.

Tudi prebivalci Proseka in Sv. Križa bi lahko povedali, kolikokrat so zahtevali in prosili, da bi bila v omenjenih vaseh izvršena razna prepotrebna popravila. Prebivalci Proseka so postavili med drugim tudi zahtevo, da bi bila čim prej zgrajena večja stanovanjska poslopja, v katerih bi dobilo primerno stanovanje mnogo vaščanov, ki ga sedaj še nimajo. Na to svojo zahtevo so prejeli odgovor, da graditev teh stanovanj ni predvidena v sedanjem proračunu ter da bodo razpravljali zato o tem vprašanju kasneje. Vse ostale prošnje v zvezi s popravili cest in hiš so ostale seveda nerešene.

Pa če bi hoteli samo mimogrede omeniti tudi stanovanjsko vprašanje; ali se je to vprašanje reševalo res tako, da ni prišlo do nobenih krivic (pa ne mislimo tukaj malenkostnih krivic, do katerih lahko pride pri vsaki upravi), ki so prizadele predvsem resnično tržaško prebivalstvo in v mnogih primerih še prav posebno slovensko?

Dolg bi bil naš članek, če bi hoteli našteti, česa vsega občinska uprava ni storila, v korist tržaškega prebivalstva, oziroma je celo nasprotno storila v njegovo škodo. A na žalost bi vse naše naštevanje naletelo prav pri teh ljudeh, ki danes odgovarjajo za občinsko upravo, na gluha ušesa. Zato je bolj kot upravičena zahteva prebivalcev našega ozemlja, da bi o zadevah, ki se tičejo vsega prebivalstva, ne odgovarjali ljudje, ki ne bi pretakali krokodilovih solz za «madrepatrio», temveč ljudje, katerim bi bili njegovi interesi prva in glavna skrb. Potem mislimo bi tudi takšna nesmiselna poročila prav lahko odpadla.

ŠPORTNE STAVE

AZA v Ulici Vladimirja Nazora 2 pri Loggi v Kopru sprejema od danes do petka 11. ure dopoldne športne stave za jugoslovansko nogometno prvenstvo. V Bujah pa se športne stave sprejemajo v Zadružnem domu od danes do 11. ure dopoldne v četrtek.

Vinogradi po naših vaseh so oživeli

Vinogradi po naših vaseh so oživeli. Domačini trgajo grozdje, ki je letos tako sladko in obeta dobro in močno vino. Na žalost pa ga je suša precej pobrala, da ne bodo vsi sodi polni. Vendar pa je po vseh vaseh nad morjem veselo, ker je to njihov najlepši praznik. Kako drugače je v naših vinogradih kot na «trgatvi Lege Nazionale»! Klavrna burka, okinčana s tolikimi italijanskimi trikolorami in številčno okrepljena z uvoženimi «trgaci» iz Furlanije, je doživela tak polom, da so morali prireditev pred končanim sporedom zaključiti. Tržačani se pač ne zmenijo za šovinistične komedije. Raje so nedeljo izrabili za izlet v okolico in se veselo vračali s grozdi pod noč domov.

Z GORIŠKEGA

Sklepi občinske gradbene komisije

Pred dnevi se je sestala k izredni seji občinska gradbena komisija. Seje se je udeležil tudi občinski odbornik poverjenik za javna dela dr. Polesi.

Komisija je najprej odobrila zvišanje za eno nadstropje hiše štev. 7 v Ul. Ciconi, ki je last Grafa Ivana.

Nadalje je v glavnem pristala razen morebitnih popravkov, ki jih bodo graditelji morali vnesti v gradbene načrte sporazumno z občinskim tehničnim uradom, na prošnjo Makuca Ernesta za gradnjo garaže v Ul. Parini, na prošnjo Cerinija Alda in Enza za zvišanje hiše, ki jo gradijo na Tržaški cesti, ter na prošnjo podjetja «Officine meccaniche goriziane», za gradnjo delavnice in enega poslopja na zemljišču bivšega letališča v Ul. Duca d'Aosta.

Pred zaključkom je komisija proučila načrt za preureditev Travnika.

Davčna posvetovalnica v Ljudski čitalnici

Opozarjamo vse davkoplačevalce, da 10. oktobra zapade zadnji rok za prijavo dohodkov.

V Ljudski čitalnici v Ul. Ascoli 1 sta davkoplačevalcem vsak popoldne na razpolago izvedenca, ki dajeta vsakomur pojasnila v zvezi s prijavo dohodkov za odmero davkov.

Vesti za trgovce

Zveza trgovcev za goriško pokrajino sporoča vsem včlanjenim trgovcem, da si na njenem sedežu v Ul. IX. avgusta 11 lahko ogledajo sledeče okrožnice: pogajanja za obnovo trgovinske pogodbe z Dansko; vestnik Marshallovega plana štev. 103; navodila za uvoz kolofonije in terpentina; uvoz polenovke iz Kanade; uvoz jekla iz Združenih držav; izvoz spominskih predmetov in rokodelskih proizvodov; izvoz predmetov najširše potrošnje v države zvezane s pogodbo; uvoz električnih motorjev, generatorjev, transformatorjev in njihovih delov iz Švedske; uvoz železnih proizvodov iz Belgije, uvoz železa iz Združenih držav.

Zlomljena roka

Pred hišo se je na mokrih tleh zadrsnilo 53-letni gospodinji Klanjšček Ivanki iz Steverjana. Pri padcu si je zlomila roko v zapestju. Ozdravela bo v štiridesetih dneh.

Pes jo je ugriznil

Predsinočnjim je 56-letna gospodinja Antonija Tomsič iz Ul. Leoni srečala na poti domov v Ul. I. Brass potepuškega psa, ki jo je ugriznil v levo nogo, s katero ga je hotela ženska brcniti potem, ko se je naveličala njegovega lajanja. Prestrašena, da ni pes stekel, je Tomsičeva z ranjenim stopalom šla naravnost na Zeleni križ, kjer so ji nemudoma preskrbeli avto in jo odpeljali v bolnico.

Seja občinskega upravnega odbora

Na goriškem županstvu se je noči sestal občinski upravni odbor. Na seji so odborniki razpravljali predvsem o vprašanjih upravnega značaja. Podrobnejše poročilo o poteku seje bomo objavili jutri.

Padec z zidarskega odra

Na delu se je včeraj ponesrečil 36-letni zidar Ladislav Mihajlovič iz Tržiča. Mihajlovič, ki je zaposlen pri gradnji ljudskih hiš v Ul. Brigata Pavia, je padel z zidarskega odra s približno poldrugega metra višine. Pri padcu se je ranil v levo ličnico in levo koleno ter si laže pretresel možgane. Ozdravel bo v dveh tednih.

Samomor starca

Zgodaj zjutraj okoli 7. ure je 26-letni Duilio Krevatin iz Hrvatinov pri Miljah pozdravil svojega starega očeta 81-letnega Jožefa, ki stanuje v isti vasi pri svoji hčerki 50-letni Ivanki Krevatin por. Fontanot. Starec je hodil mirno in pod pozduho je tiščal kos vrvi kot skoraj vedno, kadar se je odpravil na delo na njive. Včeraj pa je stopil v majhno delavnico, katero je kot lastnik dal za nekaj časa v najem nekemu znancu Petru Benesu. Kljub temu da je slednji delal svoje pohištvo v delavnici, je starček večkrat stopil vanjo in tudi on kaj popravljal. Včeraj pa Benesa ni bilo v delavnici. Stari Krevatin je zaklenil vrata za seboj, stopil na pol metra visoko mizo ter zavezal vrv na srednji podstrešni tram. Drugi konec vrvi si je zvezal okoli vratu in se spustil v praznino. Ob 9. uri starega očeta še ni bilo nazaj in vrata delavnice so bila zaprta. Mladega Krevatina je zaskrbelo, odpravil se je k delavnici in potrkal. Ker mu nihče ni odgovoril, je z ramo vdrl vrata in opazil svojega starega očeta, visečega na vrvi. Takoj je obvestil policijo, ki je prišla na mesto skupno z zdravnikom Rdečega križa. Ta je ugotovil, da je morala nastopiti smrt okoli 8. ure, nakar so truplo samomorilca odpeljali v kapelo pokopališča v Hrvatinih, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

Zopet žrtev prometne nesreče

Kakor smo že 28. septembra pisali, so dan prej prepeljali v bolnico 73-letnega trgovca Isaca Avgusta Ara, ki je po nesreči prišel pod avto, ker je zaradi oglušelosti preslišal signal vozila. Ara je predvčerajšnjim okoli 5.30 podlegel poškodbam.

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Vanganel

V soboto je imel upravni odbor kmečke nabavno prodajne zadruge skupno z nadzornim odborom sejo, na kateri so člani razpravljali o tekočih gospodarskih vprašanjih zadruge. Zadnji odloki, ki so bili sprejeti na zasedanju okrožnega ljudskega odbora, so postavili posamezne odbore po vaseh pred odgovorne naloge. Po sprostitvi trgovine se morajo zadruge same brigati za blago, ki ga potrebujejo člani.

Vsi člani odbora so dobro razumeli naloge in bili soglasni, da je uspeh in nadaljnji napredek zadruge odvisen od njihovega dela.

Tri življenjsko važna vprašanja so imeli na dnevnem redu: kako poskrbeti, da bodo ljuje imeli vsak dan svežega kruha, postavitev krajevne mesnice in dokončno izgradnjo zadružnega doma.

Vsa tri vprašanja so takole rešili: Za začetek bodo poskrbeli, da se bo v Kopru dnevno dalo speči toliko kruha, kot se bo pokazala potreba. Kruh bodo pripeljali v vas s pomočjo avtobusne zveze, ki je dnevna. Kasneje pa bodo mislili na lastno pekarno, tako kot pri Pobegih.

Za mesnico ne bo težav, ker je prostor za to že dograjen. Imajo možnost, da bi lahko klali dvakrat na teden. Mesarju bodo dali mladega tovariša v šolo, da bi za primer bolezni ne ostali brez mesa.

Za zadružni dom bodo pri Istrski banki zaprosili za kredit na nizke obresti. V glavnem bi potem do konca leta lahko dokončali vsa nujna dela. Dokončno bi uredili dvorano za prireditve, prostore za urade, KLO, kmečko delovno zadrugo, gostilno, urade, skladišče in drugo. To je nujno, ker je zadružni dom sedaj še mrtev kapital. Ko bo odprt, in bodo v njem vsi uradi, bo zaživel in pričel dajati tudi dohodke. Skličali bodo takoj občni zbor vseh članov za odobritev prošnje za kredit.

Sprejeli so tudi sklep, da bo seja upravnega odbora od sedaj naprej redno 6. vsakega meseca in da bodo skrbeli, da ne bo v zadrugi manjkal noben premet, ki ga rabijo člani tako da jim ne bo treba hoditi za razne malenkosti v Koper.

Buje

Okrajni odbor Rdečega križa je začel s pripravami za teden Rdečega križa. Sestavljene so bile razne komisije, ki bodo v tem tednu vodile propagandno in praktično delo med ljudstvom po vaseh in mestih. Najvažnejša od teh je komisija za zdravstvo in higieno, ki ima nalogo, da bo nadzorovala čiščenje in beljenje hiš, pregled javnih lokalov, gostiln, trgovin in da bo pomagala siromašnim ljudem, predvsem družinam vdov in starčkom v domu onemoglih v Dajli. Komisija bo organizirala skupine žena, ki bodo šle na obiske v ta dom.

Zdravniki bodo ta teden predavali o zdravstvu po vaseh in bodo seznanjali ljudstvo z zdravstveno kulturo.

Okrajni odbor Rdečega križa namerava organizirati zdravstvene tečaje, ki jih bodo obiskovali delovni ljudje iz ustanov in podjetij. Ti tečaji bi bili v novembru in decembru.

Važno za ljubitelje športa

Od danes 3. oktobra dalje je vpeljana v Istrskem okrožju jugoslovanska športna stava, ki je urejena po načinu italijanske «Totocalcio» ter igra vse leto, tudi kadar ni jugoslovanskih prvenstvenih tekem. V tem pomenu se pestrost posameznih postavk še bolj obogati, tako da se stavi tudi na lahko atletiko, kolesarstvo in druge športne panoge, kar še bolj poživi zanimanje športnikov in podžge njihovo zanimanje za vse športne panoge.

Vsak stolpec stane 20 dinarjev, igra pa se poljubno število stolpcev. Izključno organizacijo za jugoslovansko cono STO ima podjetje «AZA» v Kopru, Ulica Vladimirja Nazora št. 2 poleg kavarne «Loggia». Vsi športniki so navdušeni nad to novo pobudo.

To in ono iz nabrežinskega okraja

Gre glas, da so se nabrežinski študenti na svojem nedeljskem k

"PREMALO SE UBIJA„

Nekaj o «kulturi», s katero se nekateri - tudi v Trstu - tako radi ponašajo (Tudi gospodu Bartoliju v album)

4. avgusta 1942. leta je poslal general Vittorio Ruggero, komandant divizije «Cacciatori delle Alpi» komandantu XII. armijskega korpusa brzojavko, v kateri pravi, da je izvršil «rastrellamento» v Travni gori, Bariću, Podgori in Ledeniku. 73 oseb je bilo zaprtih, ker so pomagali partizanom, ena izmed njih pa je bila ubita. General Mario Robotti, komandant XI. korpusa je pripisal na to brzojavko osebno pripombo na račun svojega štabnega šefa Gallo, razjasnite postopek proti osumljenim, kajti vendar je preveč, če se zaradi zgleda ne streljajo nekateri izmed 73 osumljencev. Kaj pravijo pravdbe «Circolare 3» in druge, izdane naknadno? PREMALO SE UBIJA!»

Ubijanje ni bilo izjema, temveč pravilo. Te besede so bile v neki okrožnici italijanske komande štabnim divizijam, ki so operirale na terenu. Italijani so ves čas uporno in do kraja odrekali zakonitost narodnoosvobodilni vojski Jugoslavije, čeprav so posamezni italijanski komandanti z izmenjavo ujetih partizanov za italijanske ujetnike in še nekaterimi drugimi podobnimi postopki de facto priznali NOB kot enakopravnega, zakonitega sovražnika. Glavni razlog za to je bil, da so lahko zločinsko postopali proti narodnoosvobodilni vojski Jugoslavije, kajti «bande», kakor so uradni imenovali NOB, niso zaščitene z mednarodnim vojaškim pravom.

Po znanem aktu «Circolare 3 C» je bil vsak ujet partizan ustreljen na mestu, a ta okrožnica je bila delo strašnega zločinca generala Roatte. Roatta je na nekem aktu generalu Robottiju napisal svojo pripombo, v kateri stoji, da ni treba «lažnega usmiljenja» in «ne dovolim, da bi se osebe, o katerih se govori, prišle pred sodišče ali v internacijo; one se morajo uničiti ...»

General Quarra, komandant divizije «Macerata» je javil iz Kočevja komandantu XI. armijskega korpusa, da je v neki hiši ulovila patrola 6 partizanov s strojnico ter da jih bodo ustrelili. Neki oficir iz štaba tega korpusa je na akt pripisal: «Dobro je, toda ni bilo potreba partizane zaslišati. Bilo bi mnogo lepše slišati, če bi bili ustreljeni takoj.»

Nekoč je general Fabbri obvestil komandanta Robottija, da je v neki borbi ubil 9 partizanov, a 32 ujetnikov takoj ustrelil, medtem ko jih je 40 zadržal zaradi zaslišavanja. Poleg tega javlja, da je uničil 4 vasi. Na to brzojavko je Robotti lastnoročno napisal: «Bravo Fabbri. Za gotovo nima nepotrebnih pomislekov kot Ruggero. (To je trečca javiti temu po telefonu.) Nikoli ni mogoče dovolj ustrajati pri njem.»

«RASTRELLAMENTO»

je bila beseda panike in groze, pomenjala je iztrebljenje prebivalstva in uničevanje vsega, kar mora koristiti partizanom, t.j. uničevanje vasi in izvirov prehrane. Ni bil potreben nikakršen dejanski povod, da so uničili vso pokrajino, uničevali so tudi tam, kjer je bilo jasno, da nima to nobene zveze z njihovo borbo proti NOB Jugoslavije. V naredbi XI. armijskega korpusa stoji: «Kar se tega tiče, res ni treba imeti pomislekov. Tudi če bi prebivalstvo ne imelo namena pomagati upornikom, bi jih ti prisilili, da jim pomagajo. Po tem pridemo na isto ...» V nekem drugem odloku je bilo ukazano, da morajo streljati na vsakogar, ki ga dobe v operativni coni, posebno na odrasle moške. General Robotti ni bil zadovoljen z delnim interniranjem prebivalstva, pa je izdal odlok: « Ne bi bil proti temu, da se internirajo vsi Slovenci in da pridejo na njihova mesta Italijani (družine padlih Italijanov), z drugimi besedami, napraviti tako, da bi se rasne in politične meje krile. Treba je še bolj zaostriti neusmiljeni sistem, tako da jim damo čutiti, da nimajo več izhoda.»

Kar so odrejali zločinski komandanti italijanskih divizij, je dosledno uresničevala italijanska vojska. In če bi sestavili listo zločincev, tedaj bi dobili velikansko število, kar dokazuje, da so bili zločinci v mnogih italijanskih družinah. Pripravljeni smo, da na račun dobrih odnosov z Italijo pozabimo mnoge stvari, vendar pa, ko danes v Italiji ponovno govore o tem, kako bi bilo treba seči po naših krajih — v katere je general Roatta hotel, potem, ko bi izselil Slovence, naseliti Italijane, — bomo objavili še nekaj dokumentov. Ta cinična, pogosto naivna priznanja nam prikazujejo ne samo strahote, ki so jih počenjali okupatorji nad našim prebivalstvom, temveč tudi mentaliteto teh zločincev.

Bruno Grandi iz II. čete XV. bataljona M 81 piše očetu Anzelmu Grandiju v Bondanel (pokrajina Mantova) 25. II. 1942: ...«Samo tisto malo cunj, ki jih imajo na sebi, jim pusti, mo, drugo jim vse odnesemo. Najprej odpeljemo ljudi, nato vso živino, ovce, koze, kokoši, ki jih imajo toliko, nato gremo v hiše in pregledamo vse, kar lahko odnesemo, na koncu pred stave pa jim požgemo hiše, toda mi iz minometalskih edinic imamo malo sreče, ker smo vedno zadnji in malo najdemo, tako da sem jaz odnesel le tri kg volne, katere vzorec ti pošiljam, nato eno ogrinjalo, ki ga tukaj nosijo kot predpasnik ...»

Pinto Caprani, kaplar 4. čete 51. pešpolka piše bersaljeru Leguni Ferandu, Truppe di Zara 21. II. 1942:

«... Nato smo se bili dva dni, toda potem smo delali slabše kot v Crni gori. Plačali so nam dobro, tako da ni od njihovih hiš ostalo ničesar, niti zidovi, vse smo jim odnesli, tako da jim ne bo prišlo na pamet, da bi še enkrat ...»

Topničar Ottavio Luccheto iz 34. artilerijskega polka «Sassari» piše ženi Angelini v Monigo 10. II. 1942:

«... Tukaj, Angelika, ni tako hladno, niti snega ni, edino pitne vode manjka. Imamo nalog, da ubijamo vse in požigamo vse, karkoli srečamo, tako da upamo, da bomo kmalu končali ...»

Temallerio Eugenio iz 7. čete minometalcev piše letalcu 220 eskadrile Sorju Antonu:

«... Ko gremo v ‚rastrellamento', ne puščamo mi minometalci nikogar pri življenju, požigamo vse ...»

Angelo Simoli piše Aldu Cocina v Livorno 22. IV. 1942:

«... Z nami je ostanek sedmega bataljona škvadristov in pripovedovali so nam stvari, da bi človek kar zajokal. Preko 20 dni so bili obkoljeni in so imeli velike izgube, meni je nerazumljivo, da imajo ti prekleti puntarji toliko sredstev, da izdrže tako borbo, kakršno vodijo. Upamo, da jih bomo kmalu srečali in prvega, ki ga ulovim, mu odsekam nos in ti ga pošljem za spomin ...»

Družina Seldi, Monte Spostelli (Firenze) je dobila od sina Salvatora naslednje pismo:

«... Uničili smo vse do temelja, nismo prizanašali niti nedolžnim ... Vsako noč ubijamo cele družine s pretepanjem ali z orožjem. Samo da se poskušajo premakniti, streljamo nanje brez usmiljenja, kdor pogine — pogine ... To noč je bilo pet mrtvih, dve ženi, en otrok in dva moška ...»

Mnogo je še takih primerov. Komentar ni potreben.

Po «Vjesniku»

Druga razstava v letošnji sezoni v galeriji "Scorpione„

AVRELIJ LUKEŽIČ

Avrelij Lukežič — Stara oljka

Po dveh letih ga zopet srečamo, starega dobrega znanca, ki nas na prvi hip toplo in iskreno sprejme, brez ceremonij in narejenih gest. Tak je v slikah kot je v vsakdanjem življenju: iskren in neposreden, ki naglo in spontano slika pod vtisom občutja. Od tod svežost njegovih slik in čiste barve, pa če so tudi mračne.

Rekel sem, srečamo ga kot starega znanca, takega kot ga poznamo že dolgo, doslednega in zvestega samemu sebi, s čisto lastno svojskostjo. Ne teoretizira z umetnostnimi programi in metodami, ne poganja se za novostmi za vsako ceno, marveč le slika, slika po čisti notranji potrebi. Povrnil se je v precejšnji meri k svojim mračnim tonom in razpoloženjem, ki so še bili na zadnji razstavi, ki je bila pred dvema letoma, precej zvedrili.

Od kod to težko čustveno nastrojenje? Slutimo ga: tragično je, da ima kdo kaj povedati, pa tega ne more, ne utegne, ker se mora ukvarjati z povsem drugim delom. Tudi naše prilike v Trstu so vse prej kot razveseljive; ali pa bo imel vsaj v neki meri prav znanec, ki pravi, da je nujno, da se človek, ki dve leti ni kulturno ustvarjal, povrača na svoja stara pota, da od tu uravnovešen išče v nove smeri. To idejno povezavo bi nam pričali tudi dve tihožitji iz prejšnjih let, ki se popolnoma skladata z ostalimi deli. So to Steklenice čudovitih barv, prosojnih, sivkasto-zelenkastih tonov v rahlih kontrastih z medlo oranžnim. Slika Na domači mizi je precej krepkejših barv vendar zato nič manj Lukežičevih.

Morda lahko bolj kot kdaj ugotovimo na tej njegovi razstavi, da je izšel iz duhovne dediščine impresionizma, in seveda tudi obdarjen s prirojenim izrednim čutom za barve (seveda pa ni ostal v njem, in predvsem ni sprejel njegovih slabih strani, marveč je doslečno razvil z mnogimi drugimi izraznimi privnami svojo lastno umetniško osebnost). Jutro v Piranu, edina sedanja njegova vedra stvaritev, brez najmanjše sence, kaže, kolikšno barvno bujnost nam more natrešti s polno sončno svetlobo. To je najboljši odgovor onim, ki morda mislijo, da Lukežič slika v temnih barvah, ker te najbolj obvlada, oziroma ker drugih ne zmore. Lukežič je nesporen barvni mojster, sedaj bolj kot kdaj.

Če sem omenil, da pomeni sedanje Lukežičevo delo, vsaj v glavnih potezah, nekak povratek na prejšnja pota, to nikakor ne velja v vsakem pogledu. Že na barvnem področju sem omenil novost Jutra v Piranu. To velja tudi za mnoge druge slike. Na splošno postaja barvno pestrejši, mnoge preveva neki nežno zelenkast ton preko sivine. Primerjajte samo Naša polja, njih barvno pestrost, kljub rahlim tonom in v osnovi mračni nastrojenosti, ki ekspresivno diha iz vse zamisli (črne sence ljudi, ki blodijo po samotnih cestah, črne ptice itd.); ali Pokrajino, kjer barve stopnjuje do take slikovitosti, kot jih pri njem nismo navajeni.

Ni dvoma, da so to iskanja novih potov in izpopolnjevanja. Do kakšne mere stopnjuje vsebinski izraz, glejmo pri Septembru. Z malo medlimi toni in s skopimi oblikami fantastično skrivenčenih vej doseže globok, skoro pošastem vtis jesenskega uničenja v prirodi. Ali v Asnidistri in steklenici, kjer bodeči prečni listi hrešče prodirajo v harmonijo temnih barv. Podobno je v Istrski pokrajini, kjer rdeča istrska zemlja ne izžareva le silovitosti sonca, — rahel karminast odtenek spominja na kri. Nehote se pri tem spominim na Lukežičeve Talce, ki so bili, če se ne motim, prvič razstavljeni v Trstu v atriju na razstavi «Borbe za našo svobodo». Slikani pod neposrednim vtisom nacističnega zločina v Ul. Ghega l. 1944. so v mračni čustveni razrvanosti naravnost strašni. Med črnosivimi toni in upognjenimi postavami se zdi zamolklo rdečkasti refleks kot odtekajočo se kri.

To so posamezni primeri, ki si jih lahko vsakdo poljubno razširi (prim. le najznačilnejše: Soline št. I, Zavlje...).

Podobno je izpopolnil tudi druge elemente svoje izraznosti, ki prispevajo svoj delež k celotnemu vtisu. Naj omenim le prostor in plastičnost, ki sta se povečala. V tem pogledu postaja še izrazitejši realist. Poglobljenost v prostor, lei jo sledimo ob brazdah njiv, drevesih, gričkih, izgubljajočih se v daljo, ni kot pri modernih kubistih le nekaj kulisasto narejenega, je realnost, kot jo opazujemo v prirodi.

Sicer na taka trganja umetnin na njihove prvine, potrebna za njih analizo, ne morejo zdaleč podati vtiska umetnine same, ki je živ, organski štvor, ki ga je treba neposrednō, največ čustveno občutiti, neposrednō na razstavi, ob gledanju umetnine kot celote, — in to naši publiki toplō priporočamo. To toliko bolj, ker je Lukežičeva umetnost po splošnem mnenju lahko dostopna kot malokatera.

JELINČIČ

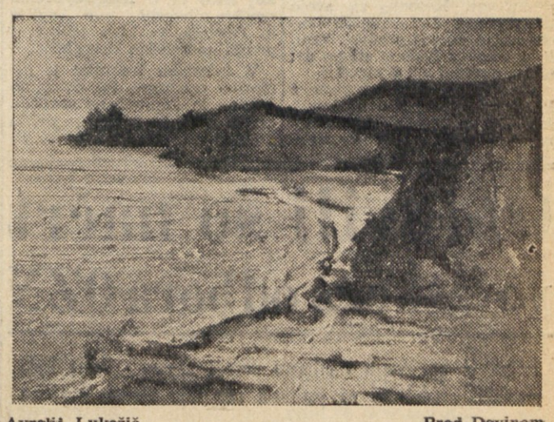

Avrelij Lukežič — Pred Devinom

NA OBISKU V PRESTOLNICI ZELENE ŠTAJERSKE

O ŽIVLJENJU v MARIBORU IN ŠE KAJ

«Stari» Mariborčani v manjšini - Tovarna avtomobilov - ponos meščanov - 50 mariborskih vagonov po vseh evropskih mednarodnih progah

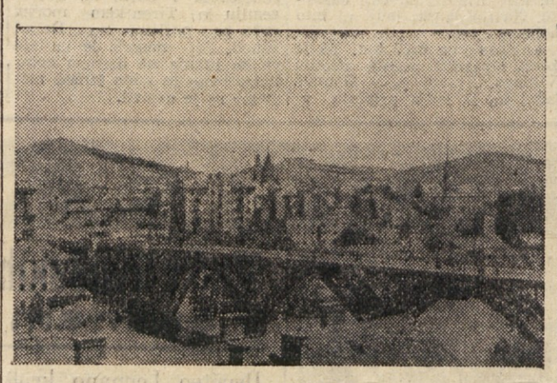

Pogled na Maribor

Mnogi tržaški Slovenci in sploh Primorci poznajo Maribor, saj so sami ali pa njihovi sorodniki in prijatelji tam preživeli del svojega življenja, ko so pod fašizmom zaradi neznosnih razmer zapustili rodno mesto oziroma deželo in se izselili. Nekateri hvalijo drugi kritizirajo tedanje razmere, vsi so si pa edini v tem, da je od vseh slovenskih mest bilo v Mariboru življenje najbolj razgibano ter je najbolj ustrezalo primorskemu značaju.

Ko so 1941. leta Nemci zasedli Maribor, so večino Tržačanov in ostalih Primorcev zaprli ter jih odpeljali v Srbijo. Maribor, oziroma tedanji Marburg a/d Drau so naselili z Nemci in skušali v najkrajšem času izpremeniti narodnostni značaj mesta. Konec vojne je njihove načrte preprečil, ljudje so se vrnili na svoje domove, toda marsikateri Tržačan ali Primorec se ni več vrnil, bodisi da si je nekje na jugu ustvaril novo življenje ali pa, čeprav so ti le redki, se je vrnil v rodno mesto.

Primorci, ki so se vrnili v Maribor ali pa tisti, ki so po vojni prišli v Maribor le na obisk, ugotavljajo, da Maribor ni več stari Maribor. Hiše so bile zaradi bombardiranj porušene ,na njih mestih so zrasle nove, a po ulicah srečavaš skoraj same neznane obraze. Človek skorajda ne ve, kam bi se obrnil. Ljudje imajo prav. «Stari» Mariborčani so v novem Mariboru v manjšini, kajti med 75.000 prebivalci, ki jih danes šteje mesto, ne dosežejo 50 odstotkov. Mnogo ljudi se je izselilo, še več jih je prišlo na njih mesto. Z razvojem industrije se je povečala potreba delovne sile zato tudi tak porast prebivalstva.

«Stari» Mariborčani — med te štejemo tudi nekdanje mariborske Tržačane in Primorce sploh — poznajo mesto kot svoj žep: vedo povedati o prelepih parkih, edinstvenem kopališču na Mariborskem otoku o Pohorju in krasni okolici, o vinu iz Slovenskih goric in če hočete o močno razviti tekstilni industriji ter še nekaterih drugih tovarnah v okolici mesta. Naš namen pa ni, da bi obujali spomine na nekdanje mesto; poglejmo, kakšno je danes, kaj se je v Mariboru spremenilo.

O veliki hidrocentrali na Mariborskem otoku se je že dosti pisalo. Toda centrala, ki je veliko večja od Falske elektrarne na Dravi, je že davno gotova in oskrbuje z električnim tokom precejšen del Štajerske. Tudi mesta ne bomo opisovali, kajti ulice so ostale iste kot nekdaj, le nove hiše so nekoliko ispremenile njih nekdanje lice. Omenili bomo samo kolodvor, ki je bil med vojno porušen, a so ga po vojni samo zasilno popravili, tako da je prileteli marsikatera pikra opazka na njegov račun. Toča «stari» in «novi» Mariborčani so se v zadnjem času oddahnili: Maribor bo dobil nov kolodvor, pravzaprav dva, kajti na mesto prejšnjega bo zraslo novo postajno poslopje, ki ne bo večje od nekdanjega, medtem ko bodo na desnem bregu Drave zgradili glavni kolodvor, ki bo v čast in ponos vsem Mariborčanom. Kakšen bo novi mariborski kolodvor, nam kaže slika, ki ne potrebuje nobenega hvalisanja.

Tudi mariborsko tovarno avtomobilov ljudje že poznajo. V Istrskem okrožju je v prometu več kamionov z značko TAM, ki jih šoferji prav radi vozijo in zatrjujejo, da nič ne zaostajajo za inozemskimi izdelki. Mariborska tovarna avtomobilov je danes ponos Mariborčanov, ki se ponašajo, da imajo edino tovarno te vrste v državi. V njej izdelujejo posamezne dele, razen nekaterih, ki jih morajo še vedno uvažati, sestavljajo motorje in karoserije, skratka — iz domačih sredstev in s svojimi rokami gradijo kamione. Produkcija kamionov se iz leta v leto veča za 100 odstotkov, to se pravi, da vsako leto podvojijo število izdelanih kamionov v prejšnjem letu. Delavski svet upa, da se bodo v kratkem lahko popolnoma osamosvojili, tako da ne bodo več vezani na uvoz nekaterih delov, kar povzroča marsikdaj občutne zamude pri dobavi kamionov naročnikom. V tovarni pa ne izdelujejo samo kamione. V posebnem oddelku so se specializirali na popravilo avtomobilskih motorjev GMC, medtem ko v drugem izdelujejo majhne motorčke za pogon letalskih močelov. Po teh motorčkih je posebno veliko povpraševanje v inozemstvu, kjer te izdelke posebno cenijo.

Našim «mariborskim» Tržačanom pa je mogoče najmanj poznana vloga nekdanjih železniških delavnic. Pred dobrim letom je namreč direkcija jugoslovanskih državnih železnic zaupala kolektivu mariborskih železniških delavnic odgovorno nalogo, namreč izdelavo vseh mednarodnih vagonov za potrebe jugoslovanskega železniškega prometa. S tem je dobil mariborski kolektiv, kot najboljši v svoji stroki, priznanje za svoje delo.

Glede na zahteve, ki se v evropskem železniškem prometu postavljajo za mednarodne vagone, delo mariborskega kolektiva ni lahko. Mednarodna komisija je izdala stroge predpise glede kvalitete vagonov, ki se uporabljajo v mednarodnem prometu: vzdržati morajo n. pr. brzino 160 km/h, imeti morajo tapecirane sedeže tudi v tretjem razredu, opremljeni morajo biti z ogledalom, zavesami, slikami, imeti morajo vse sanitarne naprave po določenih predpisih, tla morajo biti pokrita z linolejem itd. V mednarodnem pravilniku je tudi rečeno, da ima vsaka država pravico ustaviti na svoji meji mednarodni vagon, če ta ne odgovarja vsem predpisom, in ga nadomestiti s svojim, seveda na račun države, ki ga je dala v promet.

Seveda se mariborski kolektiv resno trudi, da ustreže vsem tem predpisom in priznati je treba, da so primeri izločevanja jugoslovanskih vagonov v tujini skrajno redki. Skoraj po vseh mednarodnih progah vozijo ti vagoni: od Beograda do Dunaja, Rima, Prage, Muenchena in Ostende. Nad 50 vagonov vozi sedaj na teh progah, vračajo se le od časa do časa na majhna popravila, kajti večjih poškodb še niso zabeležili.

Zanimivo je, da doživljajo jugoslovanski mednarodni vagoni najstrožjo kontrolo na prehoču skozi informbirojevske države. Tam se silno trudijo, da bi našli vzroke, zaradi katerih bi bili upravičeni zadržati vagone na meji. Največkrat so seveda vsa njih prizadevanja jalova, kajti mariborski kolektiv se zaveda svoje naloge in ne dopusti, da bi kdo omalovaževal njih delo.

Čeprav podjetje v Mariboru ni tovarna vagonov, lahko trdimo, da so tam izdelani mednarodni vagoni novi. Če jih izdelajo iz starih, demontiranih potniških vagonov, je to le še večji uspeh podjetja. Kolektiv mariborskih železniških delavnic je lahko torej upravičeno ponosen na svoje delo.

Mariborčani imajo še velike načrte pred seboj. Po uspehih, ki so jih dosegli v prvih povojnih letih, lahko sodimo, da bodo njih načrti kmalu postali izvršeno dejstvo: lepo in moderno mesto, z močno razvito industrijo.

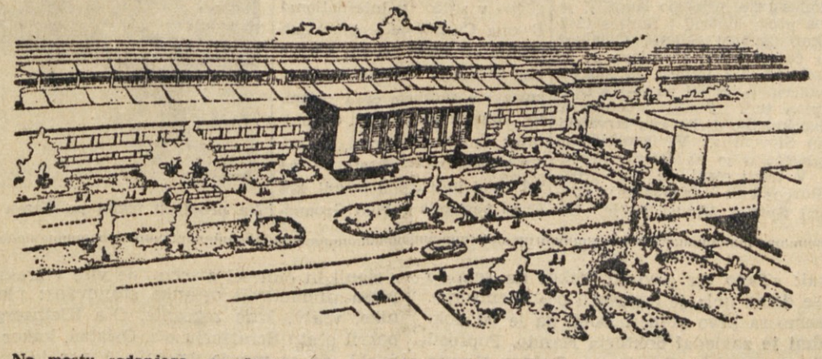

Na mestu sedanjega, porušenega kolodvora bo zraslo novo postajno poslopje, za katero je napravil načrt ing. arh. Dušan Černič

Svetovna trgovina z mesom

Po podatkih ameriškega poljedelskega ministrstva se je zmanjšala mednarodna trgovina z mesom l. 1950 za 2% v odnosu na 1949. leto. To zmanjšanje pa znaša celih 15% v primerjavi s predvojnim obdobjem. Ministrstvo razlaga ta pojav s povečano proizvodnjo držav uvoznic, ki so zato uvozile manjšane količine mesa. Poleg tega so tradicionalne izvozne države zmanjšale svoje viške in nič ne kaže, da bi se oni v 1951. letu povečali. Trgovina med evropskimi državami je približno na predvojni ravni zaradi povečane proizvodnje in liberalizacije trgovine. Izvoz iz Avstralije, Nove Zelandije in Arike se je zmanjšal ter prav tako tudi izvoz iz mnogih dežel zapačne poloble zaradi suše in povečane domače potrošnje. Izvoz iz Južne Amerike pada že vsa štiri povojna leta in je znatno pod povprečnim prestvojnim izvozom.

Glavne dežele, ki so izvažale meso v l. 1950. so bile države Južne Amerike, Avstralija z Novo Zelandijo, Danska, Poljska, Holandska, Irska in Francija, v Severni Ameriki pa Kanada. Od celotnega izvoza odpade na Argentino 25%. Ko je odpadel argentinski izvoz v Anglijo, je pričela Argentina razširjati svojo trgovino z drugimi državami. Tako je znatne kolicine konserviranega mesa poslala v Sev. Ameriko, južnoamerične države in v Evropo. Leto pa je izvoz pačel zaradi povečanja domače potrošnje in nove pogodbe z Anglijo. Na Novo Zelandijo odpade okoli 19% Dansko 15%, Avstralijo 12%, Urugvaj 7% in na Kanado 5% izvoza.

Anglija je največji svetovni uvoznik mesa in je potrošila 25% celotnega uvoza. Lani se njen uvoz povečal za 14% v primeri s 1949, vendar je še bistveno za 10% nižji od predvojne.

Francoska oskrba z lesom

Francija se sedaj oskrbuje z lesom predvsem iz svojih kolonij in šele na drugem mestu je les kupljen na svetovnem trgu. Ta nov položaj je nastal iz različnih vzrokov. Tako je n. pr. Francija l. 1947 zadovoljila svoje potrebe s tem, da je sekala les v Vogezih, v naslednjih letih pa z večjimi kolicinami lesa iz francoske cone Nemčije. Ta les je dobila Francija na račun reparacij.

Letos pa vlada na francoskem tržišču precejšnje pomanjkanje lesa. Stanje sicer ni kritično, venčar pa nič ne kaže, da bi se povečala proizvodnja, potrošnja pa stalno raste. Gradbena dejavnost kaže vse znake oživljanja, po več letih zastoja, ogromne količine lesa porabi celulozna industrija itd.

Poslednja leta obračajo posebno pozornost na obnovo francoskih gozdov. Vendar se bodo rezultati lahko pokazali šele čez vrsto let, posebno zato, ker so bili francoski gozdovi zelo opustošeni z nemškimi rekvizicijami in vojnimi operacijami. Obenem se francoske oblasti trudijo, da bi povečale proizvodnjo lesa v svojih kolonijah, predvsem pa, da bi izboljšale način proizvočnje v ekvatorialnem predelu.

Mladinska proga dobro napreduje

Gradnja mladinske proge Banjaluka-Doboj zelo uspešno napreduje. Eden najtežjih problemov na progi je vrtanje predora Ljeskove vode. Geologi, ki so pregledovali teren bodočega predora, niso mogli dati popolnoma gotovih in enakih zaključkov. Predvidevali pa so, da bo material, v katerem bodo morali delati, primeren pri raznih delih v predoru. Med delom so sicer ugotovili, da je to točno, vendar so graditelji začeli na močne izvire podzemske vode. Ker je za izvrtanje predora postavljen zelo kratek rok, so morali najti nove načine dela, ki jih do sedaj niso še nikoli uporabljali. Razume pa se, da je vse to precej zadržalo gradnjo, vendar so mladinci tako dobro obvladali svoj posel, da bodo tudi ta objekt v določenem roku končali.

Tretja mlačinska proga, na kateri je sodelovala tudi naša tržaška mladinska delovna brigada in postala udarna, ima za celotno izgradnjo Jugoslavije zelo velik pomen, ker bo odprla prometu nove bogate predele in predstavlja prvo etapo nove magistrale.

NAPRAVA ZA PREPRECENJE ŽELEZNIŠKIH NESREC

Ameriška železniška družba je pred kratkim preskusila napravo, s pomočjo katere se lahko prepreči železniške nesreče, ki jih povzroča nepazljivost osebja. Avtomatična električna naprava se sproži vedno, kadar se pojavi kak zvočni ali optični signal za strojevodjo; naprava ustvarja električne tresljaje, ki sprožijo zračne zavore na vlaku in se tako vlak počasi ustavi. Sistem so do sedaj uporabljali pri vadenju osebja družbe, zdaj pa bodo z napravami opremili vse potniške vlake.

Nove možnosti zgodnjega ugotavljanja raka

Dr. Harry Penn iz Los Angelesa je pred nedavnim odkril zelo enostavno reakcijo — ki temelji na že ustaljenem načelu imunitetne znanosti — s pomočjo katere bomo lahko izvedeli, če imamo raka ali ne.

Ko se začne razvijati rak v določenem organiznu, se ta organizem brani s proizvajanjem nasprotno delujočih snovi, tako imenovanih protitelesc razlaga dr. Penn. Če se ima rak za protipriroden pojav in pripravi tako protipriroino standardno snov, bi teoretično vsak vzorec človeške krvi na to snov moral reagirati pozitivno ali negativno, če je pač dotični organ okužen po raku ali ne. Negativno ali pozitivno reakcijo je opaziti na ta način, če ostane po primesanju snovi tekočina kalna ali čista.

Pri pregledu 15.000 pacientov je bilo 99 odst. točnih uspehov. Standardno preizkusno snov so v začetku pridobivali iz jeter pravkar na raku umrlih ljudi; trupla niso smela biti stara čez 6 ur; zdaj jo pa pridobivajo mnogo bolj preprosto iz steroidov človeškega žolča.

V ZDRUŽENIH DRŽAVAH PRIDOBIVAJO 18% VEČ KOSITRA IZ ODPADKOV

Ameriški državni produkcijski urad poroča, da je ameriška kositrna industrija v letu 1950 dobila za 18% več kositra iz odpadkov kot v letu 1949. V letu 1950 so na ta način dobili 4.065 ton kositra, v glavnem iz starih konservnih škatel in raznih drugih odpadkov ter odrezkov.

Iz ene tone kositrnih odpadkov so v letu 1950 dobili 8.09 kg čistega kositra.

PRHA ZA KRAVE

V Združenih državah se naglo širi nov način škropljenja govedi s posebnimi raztopinami proti piku raznega mrčesa, zlasti proti konjskim muham. Ako hoče priti govedo do napajališča, mora iti po lesenih tleh, ki sprožijo napravo s koncentrično prho.

Naprava, ki jo je lahko zgraditi po načrtih, ki jih dobavi illinoiški prirodoslovni urad, ne rabi nobenega motorja: zadošča teža živali, ki s tem, da stopi na ploščad, sproži vzmet brizgalke, ki poškropi goved s kemično snovjo. Ko stopi žival iz ploščadi, se tla spet dvignejo in se s tem avtomatično zapre brizgalka, ki se spet napolni s tekočino. Uporaba te kemične sestavine, ki se poškropi po hrbtu in straneh govedi, je edino sredstvo, da se živali zaščiti pred nadlogo konjskih muh. Skropljenje živali z ročnimi brizgalkami ni noben problem za male kmetije; težava je pa bilą pri velikih čredah govedi, ki se prosto pasejo na razsežnih pašnikih. Nova naprava je zato zelo važna, saj pik konjskih muh ne predstavlja samo velike nadloge za živali, ampak jih tudi ovira pri njihovi rasti.

BRITANSKI AVTOMOBILI V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Število avtomobilov britanskega izdelka v Združenih državah se je v prvih šestih mesecih letošnjega leta povečalo za 50% proti istemu razdobju v lanskem letu. Lansko leto je Velika Britanija izvozila v Združene države 19.997 avtomobilov, to je 200% več kot l. 1949.

STEVILO PREBIVALSTVA VZHOD. NEMCIJE JE PADLO

Od začetka leta 1949 do ljudskega štetja v letu 1950 je število prebivalstva Vzhodne Nemčije, ki je zasedena po sovjetih, padlo za 400.000 oseb. Ta padec pripisujejo majhnemu številu rojstev, veliki umrljivosti in begu znatnega števila političnih beguncev proti zahodu.

ZAKON O URADNIH TAJNOSTIH ONEMOGOCA POLJSKO TRGOVINO

Svedski trgovci, ki so se pred nedavnim vrnili iz obiska Poljske, pripovedujejo, da je na Poljskem skoro nemogoče zaključiti kako kupčijo zaradi «zakona o uradnih tajnostih.» Tako je na pr. nemogoče naročiti poljsko blago, ker se nihče ne upa izdati, kakšna je bila pred letom dni cena tistega blaga oziroma kakšna bo cena v trenutku dobave; nihče tudi ne more navesti kakovosti blaga. Vse te podatke ima zakon za državne tajnosti.

Dr. Raimund Mueller, zahodnonemški mladinski voditelj in časnikar, poroča, da so v zadnjih letih na sovjetskem področju Nemčije zaprli nad 3.000 študentov iz političnih razlogov. Mnogo teh mladih žrtev sovjetske «pravice» je izgubilo svoje zdravje na prisilnem delu v uranovih rudnikih in pri drugih podjetjih.

Primeri križanja pasme angleških planinskih in dolinskih ovc

Kako so rešili zastavo šentjakobske Čitalnice

ODMEVI Z RAZSTAVE «NAŠA BORBA ZA SVOBODO»

Res lepa je bila razstava OF. Vsa čast organizatorjem in sodelavcem. Mislim pa — in sem prepričan, — da gre posebna čast ljudem, ki so branili in ki so pazili na te naše zgodovinske priče in dokaze hrabrosti naših ljudi.

Ko sem tako opazoval in občudoval našo razstavo, sem prišel do zastav naših prosvetnih organizacij še izpred prve svetovne vojne. Prav v kotu vidim na lepi rdeči zastavi zapisano z zlatimi črkami «Čitalnica Sv. Jakob — Trst» in takoj se spomnim sledeče zgodbe požrtvovalnih fantov, ki so zastavo skrivali in potem srečno odnesli v Jugoslavijo. Zgodbo mi je pripovedoval tov. J.

«Bilo nas je pet, ki nam je bilo do tega, da bi prišla zastava na varno in tako smo jo nosili od enega do drugega, kamor smo videli, da je bilo bolj varno. A tla so začela biti vedno bolj gorka. Leta 1926. bilo je spomladi, se nas sestane vseh pet. Odločili smo se, da jo bomo nesli v neko zaupno hišo v predmestje, kjer so bolj na varnem. In res smo tako tudi storili. Eden si je zavil zastavo okoli života, drugi je vzel trak, ostali pa drog, drog je namreč sestavljen iz treh delov. Ko tako hodimo — noč je bila seveda — tam mimo italijanske šole pri Sv. Jakobu, prileti kar naenkrat, kakih petnajst ali dvajset do zob oboroženih fašistov in zakričijo:

«Eccoli qua!» Lahko si misliš, da smo obstali kot pribiti. Takoj nato pa priteče neki deček in jim pravi: «Niso ti tukaj, oni drugi so tekli dol po teh stopnicah.» (Med fašisti je bil tisti njih zloglasni prvi pretepač, ki ga je vse mesto poznalo pod imenom «Braga bianca»). Ko so torej slišali čečka, so jo takoj udarili za onimi, kakor jim je naš slučajni rešitelj povedal. In tako smo zastavo srečno prinesli na določen kraj. Pa tudi tam ni ostala dosti časa. Tudi tja smo jo šli iskat in jo izročili nekemu tovarišu, ki jo je srečno odnesel v Jugoslavijo.»

Njihova zasluga je torej, da smo jo še videli, našo staro a še vedno krasno zastavo Čitalnice. Če pa ne bi slučaj prinesel tistega dvanajstletnega fantka, bi mogoče — in zelo verjetno — danes imeli še kakšnega slovenskega mučenika več. Take so namreč bile fašistične zverine, da niso niti otrokom prizanesle. Teh vrlih pet tovarišev bi kar tako ne popustilo, čeravno so bili fašisti v veliki premoči. Ko sem vprašal tov. J., kaj so si takrat mislili, mi je odgovoril: «Veš, pripravljeni smo bili na vse, toda vseeno bi bila trda tudi zanje, če bi se začelo.»

Dobro bi bilo, če bi si bili še mnogi ogledali razstavo «Naša borba za svobodo». Morda bi si jo tudi ogledali, toda marsikateri se boji, da bi se videl na sliki, kako je junaško požigal naše vasi in streljal naše poštene, zavedne in nedolžne ljudi.

Spominjam se, ko sem prišel nekoč z dela — to je bilo leta 1940 — pa sem našel na vratih svojega doma prilepljen listek, na katerem je bilo zapisano: «Qui si parla soltanto italiano». Mati, ki sem jo našel vso objokano, mi pa pravi: «Si videl, kaj so dali fašisti na naša vrata?» In grozili so mi, da moram govoriti italijansko! Kako bom jaz reva, stara 65 let, mogla govoriti italijansko, ko ne znam.» Kako grozno me je to prizadelo!

In takih zgodb imamo nešteto in zato dobro vemo, kaj je Italija. Zato pa pravi vsak zaveden Slovenec in tudi pošten Tržačan — naj bo delavec ali kmet:

«NIKDAR VEC POD ITALIJO».

M.

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME

Za danes nobenih posebnih sprememb. Imeli bomo še naprej precej vetrovno in delno oblačno vreme. Ta nestalnost bo trajala še nekaj dni. V Trstu je bila včeraj najnižja temperatura 18.7, najvišja pa 24.0 stopinj Celzija.

RADIO

Opozarjamo vas na naslednje oddaje: **Jug. cona Trsta:** 14.35: Koncert pianista Gojmirja Demšarja; 21.30: Poje tržaški Komorni zbor. — **Slovenija:** 12.00: Valčki Waldteufla, Linckeja, Leharja in J. Straussa; 19.15: Igra Adamičev zabavni orkester. — **Trst II.:** 12.35: Debussy: Mala suita; 21.30: Zabavna glasba. **Trst I.:** 13.25: Iz filmov in revij; 23.30: Plesna glasba.

BRADLEYEVE IZJAVE pred povratkom v Tokio

Opazovalci opozarjajo na delo Bohlena v Tokiu - Glede predlogov Ridgwaya se po petih dneh v Fenjangu še niso odločili - Zavezniki so zavzeli dve višini

TOKIO, 2. — Poveljnik ameriškega glavnega stana, general Bradley se je vrnil danes v Tokio. Korejsko bojišče je obiskal včeraj zjutraj v spremstvu generala Ridgwaya in svetovalca zunanjega ministrstva, Charlesa Bohlena.

Pred odhodom je Bradley izjavil na posebni tiskovni konferenci, potem ko je omenil sedanjo zavezniško jesensko ofenzivo, ki je v teku, da bi Združeni narodi mogli z uspehom zaključiti vojno kampanjo na Koreji, če bi pogajanja za premirje popolnoma propadla.

K tej izjavi naj dodamo še besede generala Van Fleeta, ki je pred kratkim izjavil, da bi sile OZN mogle prodreti do reke Jalu, če bi se pokazalo to za potrebno.

General Bradley je nadaljeval, da dimamo dovolj mož, da bi preprečili nasprotnikom, da nas vržejo v morje. Mislim, da nasprotniki niso tako močni, da bi nam mogli škodovati. Ko so ga vprašali kaj misli o prekinitvi pogajanj v Kesongu, je general Bradley izjavil: «Predlagali smo spremembo sedeža pogajanj, ker so se nasprotniki poslu**že**vali Kesonga za svojo propagando. Za sedaj še niso odgovorili na naš predlog. Vrnili se bomo v Kesong ali pa ne; to bo odvisno od okolnosti».

Bradley je obiskal bojišče z letalom in je pristal na letališču tik za bojno črto. Okolnjega so tolikle topniške baterije 105 mm. Potem ko je pozdravil zavezniške čete, je izjavil, da se bo najtrž sešel s podadmiralom Turner Joyem, voditeljem delegacije za premirje. Šele nato bi se vrnil v Washington.

Politični opazovalci opozarjajo tudi na delo Bohlena pri njegovem sedanjem obisku v Tokiu. Menijo, da ima Bohlen namen proučiti sedanji razvoj pogajanj za premirje in morda tudi poiskati pot iz sedanje slepe ulice. Omenjajo, da je Bohlen odličen poznavalec moskovskih metod pri pogajanjih. Njegova prisotnost v Tokiu je značilna še z drugega stališča. Pred kratkim je namreč sodeloval pri ameriško-angleško-francoskih razgovorih, na katerih so se razgovarjali tudi o Koreji in so določili nadaljnje stališče v primeru, da bi se pogovori o premirju končali z uspehom ali pa popolnoma razbili. Bohlen more torej sedaj obvestiti Ridgwaya o stališčih Angležov in Francozov, istočasno pa tudi proučiti Ridgwayevo mnenje za primer, če bi bila pogajanja brezplodna. Takoj nato bi o Ridgwayevem mnenju obvestil tudi Anglijo in Francijo in bi s tem preprečili morebitna nesoglasja.

V sedanjem trenutku je zanimivo predvsem to, da radio Peking in Fenjang ne govorita več o krizi, do katere je prišlo na pogajanjih za premirje. Ta molk razlagajo, češ da nasprotni poveljniki še niso odločili, če bi sprejeli ali pa odbili Ridgwayevo ponudbo za takojšnjo nadaljevanje pogajanj, vendar na drugem kraju. Že pet dni je preteklo, odkar je poveljnik sil OZN dal svoje nove predloge in odkrito povedal, da delegati OZN ne bodo prišli nikoli v Kesong, kjer je bilo toliko prekinitev razgovorov.

Na bojišču so sile OZN zasedle dve važni višini na vzhodnem bojišču, obenem pa so odbile celo serijo nasprotnikovih napadov, katerih namen je bil proučiti namene osme armade. Prvo višino so nasprotniki branili že tri tedne; zavezniki so jo zavzeli po peturnem boju. Ostri boji so bili tudi za drugo višino, severnozahodno od Jangu. Nasprotniki so sile OZN že pregnali iz nje, vendar so jo ti nato ponovno zavzeli. Poročajo, da se zavezniška ofenziva nadaljuje in da nasprotnikov odpor raste.

Zavezniška letala so danes zbila šest, ali morda celo sedem letal sovjetskega izdelka MIG 15. Neko drugo letalo je bilo poškodovano, medtem ko so se vsa letala tipa Sabre vrnila na svoja letališča. Do bojev je prišlo med Sinuiju in reko Jalu. Javljajo tudi, da so včeraj zvečer letala OZN uničila ali poškodovala 650 nasprotnikovih vozil.

Izvedelo se je tudi, da je južnokorejska narodna zbornica napadla včeraj vlado in jo obtožila, da je dala ubiti 40 severnokorejskih beguncev v Chuksanu v pokrajini Chunchon, konec meseca avgusta. Namestnik notranjega ministra je odgovoril na obtožbe in je izjavil, da so agenti krajevne policije ubili 18 in ne 40 beguncev. To so naredili brez dovoljenja višjih oblasti. Pri njih so našli severnokorejske dokumente in policisti so imeli to za zadosten vzrok, da so jih ustrelili.

Radio Fenjang je danes javil, da so na zahodnem bojišču pred kratkim ujeli japonske vojake, ki so se borili v sklopu enot OZN. To so bili člani japonske «rezervne policije» in so jih poslali tajno na bojišče, da bi služili najprej v zaledju, nato pa bi jih poslali na bojišče. Večina teh vojakov naj bi se že udeležila vojne na Tihem oceanu.

Danes znova sestanek

Adenauerjev z visokimi komisarji

Adenauerjeva stranka opozarja zaveznike, da ne bodo sprejeli ponudb, če bodo pogajanja vodili pod pritiskom - Nastale naj bi težkoče pri razgovorih

BONN, 2. — Tiskovni urad Adenauerjeve stranke je danes objavil opozorilo, v katerem pravi, da vlada ne bo podpisala predlaganih pogodb med zavezniki in Nemčijo, po katerih bo Nemčija dobila svojo suverenost in se bo lahko oborožila, če bodo zavezniki vodili ta pogajanja pod pritiskom.

Istočasno pa so nekateri zavezniški predstavniki izjavili, da ni kancler Adenauer pri zadnjih razgovorih s tremi zahodnimi visokimi komisarji, dosegel nobenega sporazuma, vendar ta pogajanja zaenkrat še niso «na mrtvi točki».

Zavezniški in nemški voditelji že dvakrat niso mogli določiti osnov za pogajanja, na podlagi katerih bodo vključili nemške čete v zahodni obrambni sistem. Jutri se bodo zavezniki znova sešli z nemškim kancelerjem in poskusili doseči sporazum.

To današnje opozorilo Adenauerjeve demokristjanske stranke smatrajo nekateri kot dokaz, da je Adenauer zahteval zagotovila, ki ji zahodne države niso mogle dati. Obenem pa so nekateri predstavniki nemške vlade dali razumeti, da so zavezniki čisto drugače razumeli suverenost, ki bi jo dali Nemčiji, kot pa je to Adenauer zahteval. Njih predlogi glede tega vprašanja so znatno manjši od Adenauerjevih zahtev.

Tiskovni urad demokristjanske stranke je v svojem poročilu izjavil: «Ni mogoče zanikati dejstva, da obstoje velike težkoče». Nekateri zavezniški predstavniki niso mogli razložiti, če je ta nesporazum posledica napačnega razlaganja sporazumov iz Washingtona.

Zvezna vlada pa je danes opozorila novo organizacijo bivših borcev iz zvezne republike, naj se ne mešajo v politiko. Poročilo pravi, da so nekateri člani «Zveze nemških vojakov» zavzeli pred kratkim v javnosti stališče, ki nasprotuje njihovim predhodnim obljubam, po katerih bi se vzdržali vsake politične dejavnosti.

Med današnjo konferenco so tudi javili, da bo bonnska vlada zahtevala od Bundestaga, naj odobri fonde za pomoč družinam, ki so trpele po neuspelem atentatu na Hitlerja v juliju 1944.

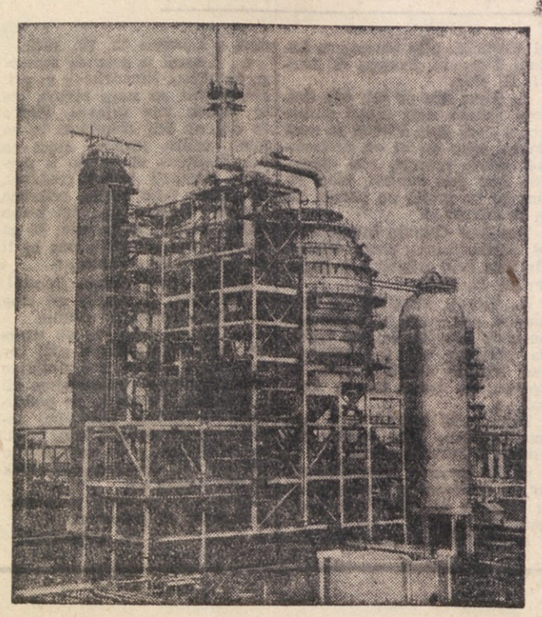

Največja petrolejska čistilnica v Evropi je nova čistilnica v Fawleyu, ki je stala približno 38 milijonov funtov šterlingov in spada v okvir obsežnega na črta britanske vlade za povečanje britanske petrolejske proizvodnje, po katerem bodo do leta 1953 potrošili v britanski petrolejski industriji skupno 125 milijonov funtov šterlingov.

Trgovska ladja v torpedovko

LONDON, 2. — Na obali pri Devonshire se je zaletel italijanski trgovski parnik «Alceo» v angleškega torpednega lovca «Grenville». «Alceo» je bil lahno poškodovan na klunu. Nato je bil iz Galvestona v Emden.

Angleška admiraliteta je javila, da so bili na angleškem torpednem lovcu trije mrtvi in eden ranjen, štirje pa izgubljeni, med njimi tudi dva častnika. Na italijanski ladji ni bilo nobene žrtve.

«Alceo» ima 6997 ton. To je bivši ameriški parnik «Ocean Viking». Vpisan je v Genovi. Takoj ko je ladja priplula v Plymouth je poveljnik pristanišča obiskal kapitana trgovske ladje.

Torpedovka «Grenwille» ima 1730 ton in je bila predana mornarici leta 1943. Najprej je sodelovala v borbi na Sredozemlju in Tirenskem morju, nato pa poslana na Daljni vzhod. Pri nesreči je nastala velika luknja na desnem boku torpedovke in eden izmed motorjev se je ustavil.

Čudovit primer sodne birokracije v Italiji

BIELLA, 2. — Poznana osebnost iz Bielle je bila v središču zanimanja zaradi incidenta, ki kaže na čudovito birokracijo, ki se zadnje čase razširja v Italiji. Leta 1935 je neki fašist prijavil tega človeka, da je nosil brez potrebne kvalifikacije značko P.N.F., Obsojen je bil na kazen 250 lir, ki je nikdar ni plačal. In nihče se ni spomnil, da bi terjal.

Danes je minilo od tedaj 16 let. Crnim lasem so se pridružili sivi, značke PNF živijo samo še v pobožnem spominu nekaterih, v Biello pa je prišlo naslovljeno pismo, ki zahteva od omenjene osebnosti 1700 lir: kazen, stroške za popisan papir in obresti.

Napaka prevajalca

NEW YORK, 2. — V knjigi, ki so jo dali danes v prodajo, trdi dr. Paul Schmidt, bivši Hitlerjev tolmač, da je bila Nemčija obveščena preko Španije, še preden je prišlo do sestanka med Rooseveltom in Churchillom v Casablanci. Schmidt trdi, da je prevajalec na zunanjem ministrstvu Reicha napravil napako in zamenjal Casablanco za «Belo hišo». Tako niso nacisti niti za trenutek pomislili, da bi prišlo do sestanka v Maroku in niso podvzeli nobenega ukrepa, da bi bombardirali Casablanco.

MIAMI, 2. — Tropični vihar, s posameznimi sunki s hitrostjo 60 milj, je uničil na tisoče oralov zelenjave in povzročil škodo preko milijona dolarjev. Domnevajo, da so bile tri osebe mrtve.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.30: «Vandejski lopovi» J. Marais, M. Lebeau.
Excelsior. 16.00: «Nancy gre v Rio» G. Powell, A. Sothern.
Fenice. 16.30: «Ana Karenina» Greta Garbo, Fr. March.
Filodrammatico. 16.00: «7. sulitarski nabija» E. Flynn, R. Wymore.
Arcobaleno. 15.00: «Verige preteklosti», J. M. Donald.
Astra Rojan. 17.00: «Gozdni vulkan», J. Halle, J. Vincent.
Alabarda 16.00: «Bengalski lancastovci», P. Goddard, D. Fairbanks.
Armonia. 15.30: «Noč v Casablanci» Bratje Marx.
Azzurro. 16.00: «Mali planinec», U. Ferrari, E. Sannangela.
Belvedere. 16.00: Zgrešen korak», W. Povell, S. Winters.
Garibaldi. 15.00: «Kako se je rodila najina ljubezen», B. Grable, D. Daily.
Ideale. 16.00: «60 ljubezenskih pisem», W. Holdem, F. Caulfield.
Impero. 15.00: «Jaz sem Capetan» B. Stanwyck, J. Lund.
Italia. 15.30: «Nočem te izgubiti».
Kino ob morju. 15.00: «Osvobojena zemlja» (Madžarski film).
Marconi. 16.00: «Slavni lopov», A. Blyth, S. Tufts.
Massimo. 16.00: «Pepelka» W. Disney.
Moderno. 16.00: «Prividi preteklosti», Joan Crawford.
Novo Cine. 16.00: «Tri dni slave» E. Flynn, J. Sullivan.
Odeon. 15.30: «Zgodba izgubljene ženske», D. Del Rio, M. Duval.
Radio. 16.00: «Nevidne praske», H. Bogart, G. Raft.
Viale. 16.00: «Kraljica zmikavtov», S. Brady.
Savona. 15.30: «Ta bo moja nevesta», C. Colbert, R. Young.
Vittoria. 16.00: «Sirena», L. Bohac, M. Vaseva.
Vittorio Veneto. 15.30: «Crna vrtnica» Tyron Power.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

SREDA, 3. oktobra 1951

Poročila ob 7.00, 13.30, 10.30 in 23.05. 6.45 Jutranja glasba. Jutranja glasba in radijski koledar do 7.30. 13.45 Igra mali orkester radia Ljubljane. 14.00 Za vsakogaršnjega nekaj 14.30 Od včeraj do danes. 14.35 Koncert pianista Gojmirja Demšarja. 18.00 Zmerni ritmi. 18.15 Slovenski skladatelji v besedi in glasbi. 19.00 Iz dunajskih oper. 21.00 Literarna oddaja: A. P. Cehov: Doktor Astrov — radijska priredba drame «Strižek Vanja». 21.30 Poje tržaški Komorni zbor p. v. Ubalda Vrabca. 22.00 Glasbeni Pele - Mele. 23.10 Glasba za lahko noč do 23.30.

SLOVENIJA

5.00 Jutranji pozdrav. 5.25 Veseli zvoki. 5.50 Jutranja telovadba. 6.15 Slovenske narodne umetne pesmi. 12.00 Valčki Waldteufla, Linckeja, Leharja in J. Straussa. 12.40 Zabavna glasba. 13.20 Napevi iz filmov. 14.00 Dr. Jakobina Zupančič: Zdravstveni nasveti. 14.10 Orkester radia Ljubljana. 14.40 Lahka solistična glasba. 15.10 Zabavna glasba. 17.30 Šolska ura. 18.00 Vesele skladbe za harmoniko in kitaro. 18.25 Decentralizacija gospodarske uprave in novi gospodarski ukrepi. 18.40 Poje slovenski sindikalni kvintet. 19.15 Igra Adamičev orkester. 19.40 Doc. dr. Marij Avčin: O pomenu prvega leta zdravljenja. 20.00 Če želite biti kritiki. 21.00 Josip Jurčič: Deseti brat. 22.30 Chopinovi valčki in mazurke. 23.00 Igrajo in pojo plesni ansambli in solisti.

TRST II.

7.30 Jutranja glasba, do 8.30. 11.30 Za vsakega nekaj. 12.00 Sodobna Anglija. 12.10 Iz Chopinovih glasbenih del. 12.32 Debussy: Mala suita. 13.00 Lahka glasba. 13.30 Gershwin: Amerikanec v Parizu. 13.46 Razne jazz zasedbe. 17.30 Plesna glasba. 18.00 Glas Amerike. 18.15 Grieg: Koncert za klavir in orkester v a molu. 18.45 Slavni violinisti. 19.00 Zdravstveni vedež. 19.15 Pestra operna glasba. 20.00 Evropski koncert. 20.30 Šola in vzgoja. 20.45 Lahka glasba. 21.00 Koncert vokalnega kvartetta Veseli bratci. 21.20 Haendel: Alcina, baletna suita. 21.30 Zabavna glasba. 22.00 Koncert violinista Stefana Nedelčeva. 22.20 Fantazije in rapsodije. 22.45 Plesni večer. 23.00 Geminiani: Concerto grosso št. 2. v g molu. 23.35 Poznočna glasba do 24.00.

TRST I.

11.30 Orkester ritmov in pesov. 12.00 Trio Alegiani. 12.20 Naši vi svet. 12.30 Priljubljeni ritmi. 13.25 Iz filmov in revij. 14.00 Odlomki iz oper. 17.30 Glasba. Orpeus Chor. 18.30 Jazz orkestri. 18.50 Poje Flo Sandon's. 19.15 Lahka glasba. 23.30 Plesna glasba.

ŠPORTNI DNEVNIK

V ALEKSANDRIJI NA MEDITERANSKIH IGRAH

zopet Ottenheimer in El Mabrouk

BEOGRAD, 2. — Jutri odpotuje v Aleksandrijo jugoslovanska lahkoatletska reprezentanca, v kateri bo nastopilo sedemnajst tekmovalcev. Ottenheimer bo imel priliko, da se revanžira El Mabrouku; mogoče mu bo tokrat uspelo. Segedin, Mihalič, Sabolovič in še nekateri drugi gredo v tujino z lepimi upanji na uspeh.

* * *

RIM, 2. — Danes zjutraj je odpotoval v Aleksandrijo na mediteranske igre del italijanskih tekmovalcev in spremljevalcev. V prihodnjih dneh so na vrsti še trije transporti.

Tudi lahkoatlet enkrat slaven

RIO DE JANEIRO, 2. — Ademar Ferreira De Silva, ki je včeraj postavil nov svetovni rekord v troskoku z rezultatom 16,01, je namah postal eden najpopularnejših športnikov Brazilije. Pravijo, da dela konkurenco celo nogometašem.

Fanti uspešen v Španiji

BURGOS, 2. — V drugi etapi kolesarske dirke po Kastiliji je na progi Madrid - Burgos (242 km) zmagal Španec Gelabert s časom 7 ur, 15 minut in 20 sekund. Tri minute za zmagovalcem je prišel na cilj s skupino tudi Fanti, udeleženec lanskoletne dirke «Po Hrvatski in Sloveniji». V generalnem plasmanu je na šestem mestu.

V tretji etapi je na progi Burgos-Valadolid (132 km) zmagal Španec Miguel Poblet. Od triintridesetih vozačev jih bo jutri startalo le še štirindvajset.

* * *

MILAN, 2. — Nekaj važnejših rezultatov italijanskega teniškega prvenstva, Moški posamezno: Gardini - Clerici 6-1, 6-1, 4-6, 6-4; M. del Bello - Gori 6-3, 6-4, 6-1; Sada - Caccia 6-1, 7-5, 6-2.

Openski vratar Purič v akciji pred svojim golom.

ZA PETNAJST DNI SO PRENESLI

match med Louisom in Marzianom

NEW YORK, 2. — Boks se je uklonil pred baseballom. Match med Joem Louisom in Rockyem Marzianom, ki bi moral biti 11. oktobra v Polo Grounds, je bil prenešen v Madison Square Garden na 26. oktobra. V Polu bo enajstega verjetno tekma svetovne lige v baseballu.

Nepremagljiv Marziano in bivši prvak bosta podpisala pogodbo v sredo v International Boxing Club. Louis je kljub svojim 37 letom favorit s 6,,5:5 nad 27-letnim Marzianom, ki je zmagal v zadnjem času sedemintrideset krat po vrsti. Organizator Jim Norris pravi, da bosta nasprotnika boksala na deset rund in z istimi pogoji, kot če bi nastopila v Polo Groundsu. Prodanih je bilo že mnogo vstopnic, preden je bilo treba spremeniti datum in kraj. Sedaj so začeli s razpečevanjem novih listkov.

Moda švedskih nogometašev v stalnem opadanju

Društvo Legnano krivi oba Šveda za poraze

Nekdaj so bili v nogometnih moštvih italijanske lige A južni Amerikanci nadvse v modi. Ekipa brez njih je imela na svojih tekmah prav gotovo manj občintva, kot bi zaslužila.

Čez nekaj časa se je čar okoli njih razblinil, vedno pogosteje so igrali med rezervami, nove zvezde pa niso našle več poti v Italijo.

Po drugi svetovni vojni so se začeli naši sosedi kar najtopleje zanimati za Svede. Nordhal, Gren in Liedholm so zadostovali, da se je razširilo mnenje, da igrajo Švedi dober, celo zelo dober nogomet. Stvar pravzaprav niti ni daleč od resnice.

Seveda pa imajo igralci velikih kvalitet tudi na severu svoje omejeno število. Najboljši so se že vsi porazselili po Evropi, vendar klubi še nadalje pošiljajo na Švedsko svoje menažerje in opazovalce, ki so postali, po izjavah domačinov, zgaga št. 1 za državo.

Novopečeni ligaš Legnano si je tako omislil znanega reprezentanta Palmerja in Filippinija (po rodu Italijan). Posebno prvi igra dobro; sam pa žal še ne naredi moštva. Funkcionarji se zato pritožujejo in jima grozе, da bosta odslej nastopala le še za rezerve.

Na Švedskem se čudijo neuspehu svojega asa in so zato pooblastili italijanskega dopisnika, da poišče oba igralca in se pozanima kako in kaj.

Palmer je dejal popoldnevniku «Expressen» iz Stockholma: «Funkcionarji so obdolžili mene in Filippinija, da sva kriva za štiri zaporedne poraze, vendar nam še ničesar niso rekli o naši preselitvi med rezerve».

Palmer je tudi dejal, da mu je žal bolj kot komurkoli drugemu za razočaranja, ki jih je moštvo zadalo navijačem; pristavil pa je, da je glavni razlog neuspehom «nerazumljiva in pogrešena taktika, ki so jo ukazali funkcionarji».

«V prvih štirih tekmah prvenstva — je dejal Palmer — so nam naročili, naj igramo s štirimi napadalci in četvorico v drugi liniji, s čemer seveda nismo mogli delati prelepega vtisa. Pred začetkom prvenstva smo odigrali lepo tekmo proti Comu (1-1). Tedaj smo bili naravni, brez specialnih taktičnih variant za zeleno mizo; edino tako smo lahko uspeli. Sedaj pa moramo igrati defenzivne tekme, da ne izgubimo, vsaj pravijo tako...».

Skratka še en tujec, s katerim množice niso zadovoljne. In to povrhu še Sved. Kmalu bodo iz mode.

* * *

Moto-klub Jadran iz Opčin sporoča vsem prijavljencem za izlet v Ljubljano, naj se zberejo v četrtek 4. t. m. ob 20. uri na sedežu.

Za izlet v Postojno, Bistrico in Skocijan, ki bo v nedeljo 14. t. m., je čas za vpisovanje le še do četrtka. Interesenti naj se javijo na sedežu od 19. do 21. ure.

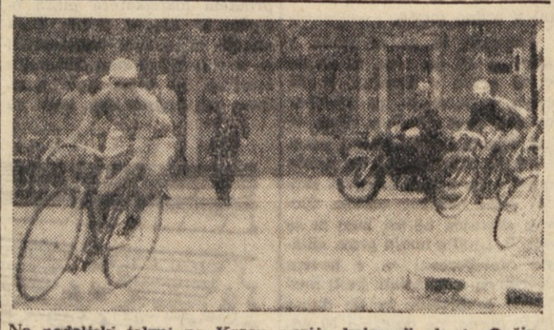

Na nedeljski tekmi po Krasu vozijo kolesarji skozi Opčine.

Objavili so načrt vojaškega odbora OZN

Pričeli bi ga izvajati v primeru novega napada - Načrt bodo predložili v odobritev na pariškem zasedanju Glavne skupščine

NEW YORK, 2. — Danes zvečer so objavili nov načrt vojaškega odbora ki so ga postavili na podlagi «Achesonovega načrta». Po tem novem načrtu bo mogla OZN pooblastiti regionalne skupine — n. pr. atlantski pakt — da se borijo proti napadalcu, v imenu Združenih narodov.

Načrt je najvažnejša posledica dela za kolektivno varnost, ki ga je pričela glavna skupščina preteklo jesen, da bi preprečila v primeru novega napada nove improvizacije, kot je bilo to v primeru korejske vojne.

Načrt vojaškega odbora, ki ga sestavlja sedem držav, mora sedaj odobriti še odbor za kolektivne ukrepe, v katerem je dvanajst držav, nato pa še glavna skupščina. Dokončno ratifikacijo pričakujejo na pariškem zasedanju glavne skupščine. Pravijo, da bo to eden izmed najvažnejših korakov OZN za ojačenje njenega aparata kolektivne varnosti.

Posebno določa načrt, da je treba v primeru napada, proti kateremu bi se mogla zoperstaviti regionalna skupina v smislu načel OZN in če bi OZN odločila, da podvzamejo protiukrepe, izdelati poročilo o medsebojni podpori teh organizmov (regionalnih) in o kolektivnih ukrepih, ki jih bodo sprejeli Združeni narodi.

Glavne točke tega načrta so objavili delno prejšnji mesec, še preden ga je vojaški odbor popolnoma odobril. Medtem so ga deloma spremenili. Črtali so klavzulo, ki določa, da bi morali biti nekateri ali pa vsi člani regionalnih skupin pooblaščeni, da prevzamejo poveljstvo v bodočih akcijah OZN. V prvi fazi dela vojaškega odbora so ZDA zahtevale, da ne bi govorili samo o «regionalnih skupinah», kot možnih voditeljih operacij OZN, temveč bi omenjali specifične regionalne organizacije, kot atlantski pakt, organizacijo ameriških držav in Arabsko ligo. Pozneje so to razlago opustili.

Načrt nadalje določa: 1. države, ki sodelujejo pri organizacijah OZN, morejo izbirati med seboj poveljnike svojih sil. Ti so direktno podvrženi glavnemu poveljniku, ki ga imenujejo Združeni narodi. Zadnji pa more preurediti poveljstvo, da bi povečal koordinacijo. 2. Da države, članice OZN popravijo svoje ustave in s tem odpravijo številne ovire pri hitrem odporu proti napadu. 3. Da v primeru potrebe Združeni narodi zahtevajo ne samo prispevke svojih članic, temveč tudi držav, ki ne sodelujejo v OZN. 4. Ne vzpostavlja mehanizma, ki bi že v naprej preprečil nevarnost določenega napada, ki bi ga sprožil določen napadalec.

Pri vojaškem odboru sodelujejo Anglija, Brazilija, Filipini, Francija, Jugoslavija, Turčija in ZDA.

Eksplozija v skladišču ameriške mornarice

HAUWHORNE (Nevada), 2. V Hauwthorne je prišlo v skladišču municije ameriške mornarice do eksplozije. Bilo je pet mrtvih in pet ranjenih, med katerimi sta bili tudi dve ženski. Zdi se, da je prišlo do eksplozije v trenutku, ko je 10 delavcev polnilo neki izstrelek s tekočim eksplozivom. Nastal je požar, ki so ga takoj omejili. Šest ranjencev je v brezupnem položaju.

* * *

NOVI DELHI, 2. — Ker ni prišlo do monsunov, je v številnih pokrajinah Indije znova nastopila velika suša. Lakota se je zaradi nje povečala. Zlasti so prizadete pokrajine Bombay, Caurashtra, Madhyja in Bharat. Minister za prehrano je v parlamentu izjavil, da bo vlada predvzela potrebne ukrepe.

Vohuni v zvezni republiki

BONN, 2. Uradno so javili danes zvečer, da so aretirali nekega uradnika zahodnonemške zvezne vlade pod obtožbo, da je izdajal državne tajnosti. Kakor se je izvedelo, je ta uradnik bil uslužben pri razmnoževanju dokumentov, namenjenih članom vlade. Aretiran je potrdil, da jih je pošiljal uradniku pri županstvu v Bruelu pri Bonnu, ta jih je pa poslal nekomu v Mainz. Zadnji v tej mreži, ki so ga označili za «Herr A.», jih je prodajal francoskemu obveščevalnemu uradu, delno pa tudi socialdemokratski stranki, ki je kot znano v opoziciji.

Vse tri so aretirali.

Čuden ponočni obiskovalec

DUNAJ, 2. — Nekega sovjetskega častnika so aretirali ob 3 zjutraj na vrtu holandskega poslaništva na britanskem področju Dunaja.

Policaj, ki je bil pred poslaništvom, je slišal čuden šum na vrtu. Tam je našel sovjetskega častnika s pištolo v rokah, ki je poskušal zbežati. Čudnega ponočnega obiskovalca so predali po aretaciji medzavezniški policiji, ki ga je izročila sovjetskemu poveljstvu.

12.

HIROŠIMA

John Hersey

PREVEDEL: VLADIMIR BREZOVNIK

Kmalu popoldne se je ogenj razširil tja do gozdov v parku. Pastor je, ko se je s svojim čolnom vračal, takoj opazil, da se je nekaj zgodilo — ljudje so tiščali k reki. Ko je pristal, je odšel poizvedovat. Opazil je ogenj. Z močnim glasom je pozval vse mlade, laže poškodovane moške, naj mu sledijo. Oče Kleinsorge je preselili očeta Schifferja in Lasalla k reki. Poprosil je ljudi, naj ju v primeru nevarnosti prepeljejo na drugo stran. Sam se je pridružil Tanimotovim prostovoljcem. Ta je poslal nekaj ljudi po vedra in posode. Drugim je naročil, naj z oblekami mlatijo goreče grmovje. Ko so prinesli posode, je postrojil vrsto od ognja do ribnika v skalnatem vrtu. Vedra z vodo so romala k ognju in prazna k ribniku. Dobri dve uri so se tako borili z ognjem. Naposled so ga pogasili. Medtem ko so ljudje gasili, je prestrašeno ljudstvo čedalje bolj tiščalo k reki. Nazadnje je začela množica reveže, ki so bili na samem bregu, porivati v vodo. Tudi gospa Natsumoto iz metodistične šole in njena hčerka sta bili med tistimi, ki so jih pahnili v vodo. Obe sta utonili.

Ko so pogasili ogenj, se je oče Kleinsorge vrnil k reki. Oče Schiffer je še vedno krvavel. Bil je strašno bled. Nekaj Japoncev je stalo okoli njega in zijalo vanj. Oče Schiffer je s trudnim smehljajem šepetal: «Tako me gledajo, kakor da sem že mrtev!» «Le počasi — še dolgo ne!» je odgovoril oče Kleinsorge. Prinesel je omot z opremo za prvo pomoč. Dobil ga je od doktorja Fujiija. Med ljudmi je zagledal doktorja Kando. Poprosil ga je, naj obveže hudo rano očeta Schifferja. Doktor Kanda je našel ženo in hčerko mrtvi pod razvalinami svoje bolnišnice. Zdaj je sedel na tleh in si zakrival obraz z obema rokama. «Nisem za nobeno rabo», je odgovoril. Oče Kleinsorge je navezal še več obvez okoli glave očeta Schifferja. Položil ga je na strmec tako, da je imel glavo privzdignjeno. Kmalu je začela krvavitev pojemati.

Medtem so v zraku zabrnela letala. Nekdo v bližini Nakamurine rodbine je zakričal: «To so Grummani (vrsta letal), ki so prileteli, da nas pobijejo!» Pek Nakašima je vstal in zapovedal: «Odložite takoj vse, kar imate belega na sebi!» Gospa Nakamura je slekla otrokom jopice in jih posadila pod odprt dežnik. Mnogo ljudi — tudi hudo ranjenih — je zlezlo pod grmovje. Tam so ostali, dokler ni zamrlo brnenje letal. Najbrž so bila izvidniška ali pa vremenska letala.

Začelo je deževati. Otroci gospe Nakamure so ostali pod dežnikom. Dežne kapljе so bile izredno debele. Nekdo je zakričal: «Američani škropijo gazolin na nas. Hočejo nas zažgati.» Ta poplah je povzročila bajka, ki je že ves dan krožila po parku. Po tej teoriji je eno samo letalo z gazolinom poškropilo celo mesto. Na neznan način je tolsto letalo, pozneje, ko se je zabliskalo, zažgalo gazolin. Zato je toliko Hirošime zgorelo. Kaplje pa so bile očitno vodene. Med dežjem je pihal čedalje močnejši veter. Hipoma se je veter morebiti zaradi strujanja strašne vročine, ki je nastala v gorečem mestu — sprevrgel v vihar, ki je drvel skozi nasade. Podiral je visoka drevesa; nižja je izpulil, dvignil in odnesel s seboj. Še više v zraku je nosil in v divjem plesu premetaval ostanke stanovanj: pločevinaste strehe, časnike, vrata, kose rogoznic. Oče Kleinsorge je z delom obleke pokril očetu Schifferju oči. Oslabel, kakor je bil, bi si bil lahko mislil, da se mu je zmešalo. Vihar je zagrabil gospodinjo misijonske hiše, gospo Murato, ki je sedela blizu reke in jo treščil ob skalo. Ko je prilezla nazaj, je krvavela na obeh golih nogah. Zračni vrtinec se je zagnal nad reko, potegnil iz nje visok vodni steber in se naposled umiril.

Gospod Tanimoto je po viharju zopet začel prevažati ranjence. Oče Kleinsorge pa je naročil teologu, naj odvesla čez reko in odide v Nagatsuko. Tam je bil, tri milje od mestnega središča, jezuitski noviciat. Poprosi naj duhovnike, da bi prišli na pomoč očetoma Schifferju in Lasallu. Teolog je s pastorjem stopil v čoln in se odpeljal z njim. Oče Kleinsorge je vprašal gospo Nakamuro, če želi oditi z duhovniki v Nagatsuko. Odgovorila je, da najbrž ne bo mogla, ker ima nekaj prtljage in bolne otroke, ki zdaj pa zdaj še bljuvajo. Nato je pripomnil, da bi se mogli očetje iz noviciata drugi dan vrniti in jo z vozičkom odpeljati.

Ko je pastor Tanimoto proti večeru stopil na suho — mnogo ljudi je bilo odvisnih od njegove odločnosti in pobude — je slišal, da prosijo ranjenci hrane. Posvetoval se je z očetom Kleinsorgejem. Sklenila sta vrniti se v mesto, kjer je bilo v zakloniščih društva sosedov in misijonske hiše nekaj riža. Oče Cieslik in še trije drugi so se jima pridružili. Najprej se med razvalinami niso znašli. Prenaglo se je vse spremenilo. V nekaj urah se je živahno mesto z dve sto petinštirideset tisoč prebivalci spremenilo v opuščene razvaline. Zaradi vročine je bil asfalt po ulicah tako mehek in vroč, da so težko hodili po njem. Srečali so samo enega človeka, neko žensko, ki je, ko jih je srečala kriknila: «Moj mož leži pod tistim pepelom tamle.» Pri misijonu se je Tanimoto ločil od družbe. Očeta Kleinsorgeja je silno potrlo, ko je videl, da je hiša izravnana z zemljo. Na poti proti zakloniščU je na vrtu videl, da visi na trti pšena tikva. Z očetom Cieslikom sta jo okusila; bila je užitna. Kemista bila zelo lačna, sta je precejšen kos pojedla. Iz zaklonišča sta privlekla več vreč riža. Tudi pečene tikve sta vzela s seboj. Nakopala sta nekaj krompirja, ki se je od vročine v zemlji lepo spekel. Nato sta se vrnila. Med potjo se jima je pridružil pastor Tanimoto. Moški, ki je bil z njim, je imel nekaj kuhinjske posode. V parku je določil nekaj laže ranjenih žensk iz svojega sosedstva za kuharice. Oče Kleinsorge je podaril gospe Nakamuri nekaj tikev. Okusili in jedli so jih; želodec pa jih ni prenesel. Riža je bilo dovolj približno za sto ljudi.

V mraku je pastor srečal svojo najbližjo sosedo, dvajsetletno gospo Kamai. Cepela je na tleh s trupelcem svoje hčerkice v naročju. Za gotovo je bilo dete že ves dan mrtvo. Gospa Kamai je vstala in rekla: «Prosim, poiščite mojega moža!»

Tanimoto je vedel, da je bil njen mož prej ta dan poklican k vojakom. Z ženo sta jo vse popoldne kratkočasila, da bi ta udarec laže prenesla. Kamai se je javil pri glavnem štabu pokrajinske vojske v Čugoku — blizu stare trdnjave sredi mesta — kjer je bilo zbranih okoli štiri tisoč mož. Pastor je sklepal, sodeč po ranjenih vojakih, ki jih je podnevi videl, da je neznano letalo, ki je prihrumelo nad Hirošimo, te vojašnice hudo poškodovalo. Prepričan je bil, da bi njenega moža, četudi bi ga iskal, ne mogel najti. Da bi jo potolažil je rekel: «Poskušal bom.»

«O, našli ga boste,» je odgovorila. «Tako prisrčno je ljubil najino dete. Srčno želim, da bi ga zopet videl.»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 - 18. - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32, Koper, Ul. Battisti 301a-I Tel. 70

NAROČNINA